

**PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
GMINY CZERNICE BOROWE
NA LATA 2006-2009 Z UWZGLĘDNIENIEM
PERSPEKTYWY NA LATA 2010-2013**

Projekt

Czernice Borowe 2006 r.

I. WSTĘP	5
1. Przedmiot, cel i zakres opracowania.....	5
2. Podstawa opracowania i materiały wyjściowe.....	7
3. Obowiązujące przepisy.....	7
4. Dane ogólne o jednostce objętej planem.....	8
II. ANALIZA STANU GOSPODARKI ODPADAMI W GMINIE	9
1. Opis aktualnego stanu gospodarki odpadami komunalnymi w gminie.....	9
1.1. Informacje ogólne.	9
2. Rodzaje, źródła i ilości pochodzenia odpadów komunalnych, które mają być poddane procesom odzysku lub unieszkodliwiania.....	9
2.1. Rodzaje odpadów komunalnych.	9
2.2. Źródła pochodzenia odpadów komunalnych na terenie gminy.	10
2.3. Ilości powstających odpadów komunalnych	11
3. Istniejący system zbierania odpadów komunalnych.....	12
3.1. Gromadzenie wytwarzanych odpadów komunalnych zmieszanych	12
3.2. Wyszczególnienie posiadaczy odpadów prowadzących działalność w zakresie zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów.	14
3.3. Zbiórka i transport odpadów komunalnych zbieranych w sposób selektywny.	15
3.4. Rozmieszczenie istniejących instalacji do zbierania, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów.	15
3.5. Postępowanie z wytypowanymi odpadami komunalnymi	17
3.5.1 Odpady opakowaniowe.....	17
3.5.2. Odpady wielkogabarytowe.....	17
3.5.3. Odpady budowlane.....	17
3.5.4. Inne specyficzne odpady.....	17
3.5.5. Komunalne odpady niebezpieczne.....	18
3.5.6. Komunalne odpady obojętne.....	18
3.5.7. Odpady biodegradowalne (organiczne).....	19
3.5.8. Zużyte opony.....	19
3.6. Identyfikacja problemów w zakresie gospodarki odpadami.	19
3.7. Odpady z oczyszczalni ścieków	21
3.8. Ilości odpadów, jakie według planów wyższego rzędu należy zebrać w sposób selektywny na terenie gminy.	21
4. Sposób postępowania z odpadami z sektora gospodarczego - analiza stanu aktualnego.....	22
4.1. Źródła powstawania, rodzaje i ilości odpadów z sektora gospodarczego.	22
4.1.1. Źródła powstawania odpadów z sektora gospodarczego.....	22
4.1.2. Rodzaje powstających odpadów z sektora gospodarczego.....	22
4.1.3. Ilości powstających odpadów z sektora gospodarczego.....	23
4.2. Sposób postępowania z odpadami z sektora gospodarczego na terenie gminy (istniejące sposoby zbierania odpadów).	23
4.2.1. Gromadzenie wytwarzanych odpadów z sektora gospodarczego.....	23
4.2.2. Zbiórka i transport odpadów z sektora gospodarczego.....	24
4.2.3. Odzysk i unieszkodliwianie odpadów z sektora gospodarczego.....	24
4.2.4. Postępowanie z wytypowanymi odpadami z sektora gospodarczego w gminie.....	24

4.2.5. Postępowanie z wytypowanymi odpadami niebezpiecznymi z sektora gospodarczego na terenie gminy.....	25
5. Przywóz odpadów na teren gminy i wywóz odpadów z terenu gminy.....	26
6. Lokalizacja składowisk odpadów i ich aktualny stan.....	26
7. Działania Gminy w zakresie poprawy sytuacji w gospodarce odpadami.....	26
III. PROGNOZA ZMIAN.....	27
1. Prognozowane zmiany w zakresie gospodarki odpadami, w tym wynikające ze zmian demograficznych i gospodarczych.....	27
2. Działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami.....	28
2.1. Działania zmierzające do zapobiegania powstawaniu odpadów.....	28
2.2. Działania zmierzające do ograniczenia ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko.....	28
2.3. Działania wspomagające prawidłowe postępowanie z odpadami w zakresie zbiórki, transportu oraz odzysku i unieszkodliwiania, w szczególności odpadów komunalnych.....	28
2.4. Działania zmierzające do redukcji ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, kierowanych na składowiska odpadów.....	30
IV. ZAŁOŻONE CELE I PRZYJĘTY SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI.....	32
1. Założone cele.....	32
2. Projektowany system gospodarki odpadami, w szczególności komunalnymi i opakowaniowymi, uwzględniający ich zbieranie, transport, odzysk i unieszkodliwianie, ze wskazaniem miejsca unieszkodliwiania odpadów.....	33
2.1. Założenia systemu gospodarki odpadami wynikające z powiatowego planu.....	33
2.2. Sposób zagospodarowania odpadów komunalnych z terenu gminy.....	33
2.2.1. Sposób zbierania i gromadzenia (magazynowania) odpadów komunalnych niesegregowanych.....	34
2.2.2. Sposób zbierania i gromadzenia (magazynowania) odpadów komunalnych selektywnie zbieranych (w szczególności opakowaniowych).....	35
2.2.3. Środki transportu odpadów.....	40
2.2.4. Odbiorcy zebranych odpadów.....	40
2.2.5. Odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych.....	40
V. ZADANIA STRATEGICZNE OBEJMUJĄCE OKRES CO NAJMNIJ 8 LAT.....	40
VI. HARMONOGRAM REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ OBEJMUJĄCY OKRES 4 LAT.....	41
1. Rodzaj i harmonogram realizacji przedsięwzięć oraz instytucje odpowiedzialne za ich realizację.....	41
2. Przewidywane koszty związane z realizacją planu.....	44
3. Źródła finansowania rozwoju gospodarki odpadami w gminie.....	44

VII. WNIOSKI Z ANALIZY ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO ORAZ SPOSÓB ICH UWZGLĘDNIENIA W PLANIE	47
VIII. SPOSÓB MONITORINGU I OCENY WDRAŻANIA PLANU.....	47
IX. PROWADZENIE DZIAŁAŃ EDUKACYJNYCH ORAZ MONITORING SYSTEMU.....	50
X. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	51
XI. PODSUMOWANIE.....	52
XII. ZAŁĄCZNIK GRAFICZNY - MAPA LOKALIZACJI INSTALACJI DO UNIESZKODLIWIANIA I ODZYSKU ODPADÓW.....	53

I. WSTĘP

1. Przedmiot, cel i zakres opracowania.

Zgodnie z art. 14 ustawy z dnia 27 czerwca 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628 ze zmianami) dla osiągnięcia celów założonych w polityce ekologicznej państwa oraz realizacji zasad, zgodnego z wymogami art. 5 ww. ustawy gospodarowania odpadami na każdym etapie podejmowania działań powodujących lub mogących powodować powstawanie odpadów, a także stworzenia w kraju zintegrowanej i wystarczającej sieci instalacji i urządzeń do odzysku i unieszkodliwiania odpadów, spełniających wymagania określone w przepisach o ochronie środowiska opracowywane są plany gospodarki odpadami. Najniższym szczeblem podziału terytorialnego, na którym takie plany są opracowywane jest gmina. Niniejsze opracowanie stanowi właśnie gminny plan gospodarki odpadami.

Plan gospodarki odpadami na każdym szczeblu jest częścią programu ochrony środowiska danej jednostki terytorialnej, chociaż jest osobnym opracowaniem.

Obowiązek opracowania gminnego planu gospodarki odpadami wynika z art. 14 i 15 ww. ustawy o odpadach. Projekt gminnego planu gospodarki odpadami opracowuje burmistrz lub wójt. Projekty planów gminnych podlegają zaopiniowaniu przez zarząd województwa oraz zarząd powiatu.

Gminny plan gospodarki odpadami zgodnie z art. 15 ust. 7a ustawy z 27 czerwca 2001 r. o odpadach obejmuje odpady komunalne powstające na obszarze gminy oraz przywożone na jej obszar z uwzględnieniem odpadów ulegających biodegradacji oraz odpadów niebezpiecznych zawartych w odpadach komunalnych.

Dodatkowo rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003 r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz. U. 66, poz. 620) z ze zmianami z dnia 13 marca 2006 r. (Dz. U. Nr 46, poz. 333) w paragrafie 4 wskazuje, że plan gminny obejmuje także poza ww. odpadami komunalnymi także komunalne odpady opakowaniowe.

Plany gospodarki odpadami zgodnie z art. 14 ust. 2 ustawy o odpadach określają:

- ❖ opis aktualnego stanu gospodarki odpadami,
- ❖ cele w zakresie gospodarki odpadami z podaniem terminów ich osiągnięcia,
- ❖ prognozowane zmiany w zakresie wytwarzania i gospodarowania odpadami,
- ❖ zadania których realizacja zapewni poprawę sytuacji w zakresie gospodarowania odpadami,
- ❖ rodzaj przedsięwzięć i harmonogram ich realizacji,
- ❖ instrumenty finansowe służące realizacji celów w zakresie gospodarki odpadami,
- ❖ system gospodarowania odpadami,
- ❖ system monitoringu i sposób oceny realizacji celów w gospodarce odpadami.

Zgodnie z paragrafem 4 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 marca 2006 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami [Dz. U. 46, poz. 333] gminny plan gospodarki odpadami, obejmujący wszystkie rodzaje odpadów komunalnych, określa: .

- ❖ aktualny stan gospodarki odpadami w tym;
  - rodzaj, ilość i źródła powstawania odpadów,
  - rodzaj i ilość odpadów poddawanych poszczególnym procesom odzysku,
  - rodzaj i ilość odpadów poddawanych poszczególnym procesom unieszkodliwiania,
  - istniejące systemy zbierania odpadów,
  - rodzaj, rozmieszczenie oraz moc przerobowa instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów,

- wykaz podmiotów prowadzących działalność w zakresie odbierania, zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- identyfikacja problemów w zakresie gospodarowania odpadami,

uwzględniające podstawowe informacje charakteryzujące z punktu widzenia gospodarki odpadami obszar, dla którego jest sporządzany plan gospodarki odpadami, a w szczególności położenie geograficzne, sytuację demograficzną, sytuację gospodarczą oraz warunki glebowe, hydrogeologiczne i hydrologiczne, mogące mieć wpływ na lokalizację instalacji gospodarki odpadami;

- ❖ prognozowane zmiany w zakresie gospodarowania odpadami, w tym również wynikające ze zmian demograficznych i gospodarczych,
- ❖ cele w zakresie gospodarki odpadami z podaniem terminów ich osiągnięcia,
- ❖ działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami, w tym:
  - działania zmierzające do zapobiegania powstawania odpadów,
  - działania zmierzające do ograniczenia ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko,
  - działania wspomagające prawidłowe postępowanie z odpadami w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
  - działania zmierzające do redukcji ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, kierowanych na składowiska odpadów,
- ❖ rodzaj i harmonogram realizacji przedsięwzięć oraz instytucje odpowiedzialne za realizację;
- ❖ sposoby finansowania, w tym instrumenty finansowe służące realizacji celów, z uwzględnieniem harmonogramu uruchamiania środków finansowych i ich źródeł;
- ❖ system monitoringu i oceny realizacji zamierzonych celów pozwalający na określenie sposobu oraz stopnia realizacji celów i zadań zdefiniowanych w planie gospodarki odpadami, z uwzględnieniem ich jakości i ilości.

Zgodnie z paragrafem 6 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003 r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami [Dz. U. 66, poz. 620] gminny plan gospodarki odpadami powinien zawierać co najmniej następujące rozdziały:

- ❖ wstęp;
- ❖ analizę stanu gospodarki odpadami;
- ❖ prognozę zmian;
- ❖ założone cele i przyjęty system gospodarki odpadami;
- ❖ zadania strategiczne obejmujące okres co najmniej 8 lat;
- ❖ harmonogram realizacji przedsięwzięć obejmujący okres 4 lat;
- ❖ wnioski z analizy oddziaływania projektu planu na środowisko oraz sposób ich uwzględnienia w planie;
- ❖ sposób monitoringu i oceny wdrażania planu;
- ❖ streszczenie w języku niespecjalistycznym.

Plany gospodarki odpadami podlegają aktualizacji nie rzadziej, niż co 4 lata. Wójt Gminy co 2 lata składa radzie gminy i zarządowi powiatu sprawozdanie z realizacji planu gospodarki odpadami, w terminie do 31 marca za okres dwóch minionych lat kalendarzowych.

Niniejszy plan gospodarki odpadami obejmuje teren gminy Czernice Borowe. W opracowaniu pojęcie „gmina” bez jej oznaczenia dotyczy gminy Czernice Borowe.

2. Podstawa opracowania i materiały wyjściowe.

Materiały wyjściowe do niniejszego opracowania stanowiły w szczególności:

- Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami, zwany w dalszej części "plan wojewódzki",
- Powiatowy Plan Gospodarki Odpadami, zwany w dalszej części "plan powiatowy",
- Informacje uzyskane z Urzędu Gminy w Czernicach Borowych,
- Przegląd ekologiczny składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne zlokalizowanego w m. Chojnowo, maj 2003 r.,
- Plan rozwoju lokalnego Gminy Czernice Borowe na lata 2004 –2006 oraz 2007-2013, wrzesień 2004 r.,
- Opracowanie fizjograficzne dla Gminy Czernice Borowe, 2003 r.,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czernice Borowe, 2000-2001 r.
- Raporty o stanie środowiska województwa mazowieckiego, WIOŚ w Warszawie,
- Informacje uzyskane z innych źródeł,
- Literatura fachowa oraz oględziny i wizje w terenie.

Niniejszy plan gospodarki odpadami został sporządzony z uwzględnieniem odpowiednich zapisów w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z 9.04.2003 r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz. U. Nr 66, poz. 620) określającym szczegółowy zakres, sposób i formę sporządzenia planu gminnego.

3. Obowiązujące przepisy.

Przy sporządzaniu planu skorzystano w szczególności z następujących aktów prawnych:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach [Dz. U. Nr 62 poz. 628 z póź. zmianami].
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska [Dz. U. Nr 62 poz. 627 z póź. zmianami].
- Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw [Dz. U. Nr 100 poz. 1085 z póź. zmianami].
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu porządku i czystości w gminach [Dz. U. Nr 132 poz. 622 z póź. zmianami].
- Ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych [Dz. U. Nr 63 poz. 638 z póź. zmianami].
- Ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej [Dz. U. Nr 63 poz. 639 z póź. zmianami].
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym [Dz. U. Nr 180 poz. 1495 z póź. zmianami].
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003 r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami [Dz. U. 66, poz. 620].
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 marca 2006 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami [Dz. U. 46, poz. 333].
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów [Dz. U. 112, poz. 1206].
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów [Dz. U. 61, poz. 549].
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów [Dz. U. 220, poz. 1858].
- Rozporządzenia do ww. ustaw i inne ustawy z zakresu dotyczącego odpadów.

4. Dane ogólne o jednostce objętej planem.

Gmina Czernice Borowe położona jest w południowo-zachodniej części powiatu przasnyskiego, który jest usytuowany w północnej części województwa mazowieckiego. Gmina sąsiaduje z gminami: miejską i wiejską Przasnysz - od wschodu, Krasne - od południa i Krzynowłoga Mała - od północy (powiat Przasnysz) oraz z gminą Dzierzgowo - od północnego zachodu (powiat Mława) i z gminami Grudusk, Opinogóra i Regimin - od zachodu i południa (powiat Ciechanów). Powierzchnia gminy liczy - 120,03 km², co stanowi ok. 9,9 % ogólnej powierzchni powiatu. Gminę zamieszkuje 4107 mieszkańców, tj. ok. 7,3 % ogólnej liczby ludności powiatu (w grudniu 2001 r. 4199 mieszkańców). Gęstość zaludnienia gminy wynosi 34,2 osoby na 1 km².

W skład gminy wchodzi 25 sołectw. Do największych miejscowości (sołectw) należą: Czernice Borowe, Rostkowo, Pawłowo Kościelne, Obrębiec, Chojnowo. Gmina jest terenem rolniczym. Zewnętrzne drogowe powiązania komunikacyjne gminy zapewnia w szczególności przecinająca gminę w kierunku wschodnio-zachodnim droga wojewódzka nr 544 Przasnysz-Mława-Działdowo-Lidzbark. Przez południowy-wschód, na niewielkim odcinku, przebiega droga wojewódzka nr 617 Ciechanów-Przasnysz. Od strony północno-zachodniej w niewielkiej odległości od granic gminy, ale poza jej obrębem przebiega droga wojewódzka nr 616 Ciechanów-Chorzele. Odległość drogowa Czernic Borowych od Przasnysza wynosi - 12 km, od Warszawy - ok. 110 km.

Czernice Borowe są miejscowością gminną posiadającą infrastrukturę typową dla tego typu miejscowości w zakresie obsługi ludności, w tym obsługi administracyjnej. Na terenie gminy występują 4 szkoły: Czernice Borowe (podstawowa+gimnazjum) oraz Rostkowo, Węgra, Borkowo Falenta (podstawowa).

Ukształtowanie terenu gminy na większej części jest mało zróżnicowane. Teren jest równinny, lekko pofałdowany. Lekkie zróżnicowanie w postaci pagórków występuje w północno-wschodniej części gminy. Powyższe ukształtowanie warunkuje rozmieszczenie terenów rolniczych - w rejonie równinnym i lasów w rejonie pagórkowatym. Od północnego-zachodu w kierunku wschodnim przez teren gminy przepływa rzeka Węgierka. Ponadto teren gminy poprzecinany jest mniejszymi strumieniami. Brak jest tutaj wód powierzchniowych w postaci np. jezior. Takie warunki naturalne spowodowały, że na terenie gminy wykształciła się duża ilość małych wsi o rozproszonej zabudowie, zlokalizowanych w sąsiedztwie cieków wodnych. Na północnym-wschodzie gminy, wzdłuż granicy z gminami Krzynowłoga Mała i Przasnysz znajduje się ciąg złóż kruszywa naturalnego. Gmina charakteryzuje się umiarkowanymi walorami przyrodniczymi.

Ukształtowanie powierzchni terenu gminy w większości stanowi obszar równinny, lekko pofałdowany, tylko na północnym-wschodzie lekko pagórkowaty. Gmina jest głównie położona na wysokości 140,0-160,0 m npm. Wyżej wyniesiona jest zachodnia część gminy (od 170,0 do 185,0 m npm.), z najwyższym wzniesieniem znajdującym się na północ od wsi Zembrzus Wielki, najniższe położone tereny gminy występują w części wschodniej (120,0-125,0 m npm.). Powierzchnia terenu gminy obniża się w kierunku przepływającej z północnego-zachodu na wschód rzeki Węgierki i jej dopływów.

Obszar gminy pokrywają utwory czwartorzędowe związane ze zlodowaczeniem środkowopolskim oraz utwory holoceniowe. Miąższość utworów czwartorzędowych wynosi ok. 120 -300 m. Największa miąższość występuje w środkowej części gminy (Czernice Borowe, Węgra, Olszewiec), zaś najmniejsza w części północnej (Kosmowo, Pawłowo, Jastrzębiec). Podłoże czwartorzędowe na większości obszaru gminy stanowią utwory miocenu (piaski, mulki, ropy) oraz w rejonach północnych i południowych gminy - pliocenu (pstry ropy z przewarstwieniami mulków i piasków). Strop ich nachylony jest z północy i południa do środkowego pasa gminy. Ropy są utworami trudnoprzepuszczalnymi poszukiwanymi przy lokalizacji składowisk.

II. ANALIZA STANU GOSPODARKI ODPADAMI W GMINIE

1. Opis aktualnego stanu gospodarki odpadami komunalnymi w gminie.

1.1. Informacje ogólne.

Sprawa postępowania z odpadami komunalnymi na terenie gminy nie została dotychczas (od czasu uchwalenia ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu porządku i czystości w gminach) ujęta w ramy stosownej uchwały Rady Gminy w sprawie szczegółowych zasad utrzymania czystości i porządku na terenie gminy.

Odpady komunalne zmieszane w sposób zorganizowany odbierają dwie firmy spoza terenu gminy: Serwis Usługowy „BŁYSK” z Makowa Mazowieckiego i Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej z Przasnysza. Odpady odbierane przez ww. firmy wywożone są na składowiska położone na terenie innych gmin. Selektywna zbiórka odpadów istnieje w bardzo ograniczonym zakresie. Ustawiono pojemniki w ilości 20 szt. do selektywnego odbioru odpadów, ale nie funkcjonuje właściwy system ich odbioru. Odpady nie trafiają do odzysku jako wydzielone ze strumienia odpadów zmieszanych. Własne składowisko gminne zostało zamknięte w czerwcu 2005r. i zrehabilitowane do końca 2005r. (decyzja Starosty Przasnyskiego nr 7644-I-43/03 z dnia 30.12.2003r nakazująca zamknięcie składowiska w terminie do 31.12.2005r.).

Gmina w lutym 2006r. przystąpiła do Celowego Komunalnego Związku Gmin Regionu Ciechanowskiego oraz przyjęła Statut Związku (skupia 26 samorządów) mającego na celu rozwiązanie problemu zagospodarowania odpadów komunalnych na terenach gmin uczestników Związku.

2. Rodzaje, źródła i ilości pochodzenia odpadów komunalnych, które mają być poddane procesom odzysku lub unieszkodliwiania.

2.1. Rodzaje odpadów komunalnych.

Rodzaje odpadów komunalnych zostały przedstawione w grupie 20 katalogu odpadów zawartym w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1206). Odpady komunalne zostały przedstawione w 3 podgrupach; łącznie 41 rodzajów odpadów. Najpowszechniej spotykanym odpadem komunalnym jest odpad o kodzie 20 03 01 – niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne.

Ogólnie można powiedzieć, że wśród odpadów komunalnych występują :

- odpady inne niż niebezpieczne (jako przeważająca ilość),
- komunalne odpady niebezpieczne (małe ilości ale niebezpieczne dla środowiska),
- komunalne odpady obojętne (małe zagrożenie dla środowiska).

W praktyce odpady komunalne, o których myślimy i które trafiają na składowiska są najczęściej mieszaniną różnego rodzaju odpadów zaliczanych do komunalnych innych niż niebezpieczne, nierzadko z domieszką odpadów obojętnych i co gorzej z komunalnymi odpadami niebezpiecznymi.

Rozpatrywanie gospodarki odpadami komunalnymi w planie gminnym musi być w miarę możliwości powiązane z planami wyższych rządów (wojewódzkim, powiatowym) przez co w niniejszym opracowaniu uwzględniono kategorie odpadów komunalnych wymienione w ww. planach, tj.

- odpady organiczne (domowe organiczne pochodzenia roślinnego, m. in. z pielęgnacji ogródków i terenów przydomowych i pochodzenia zwierzęcego) oraz inne ulegające biodegradacji,
- odpady zielone (odpady z ogrodów i parków, targowisk, w pielęgnacji zieleni publicznych, z pielęgnacji cmentarzy) – *te odpady wymieniono za planami wyższych rządów chociaż w ustawie o odpadach nie ma definicji "odpady zielone", które są nota bene odpadem organicznym, więc te odpady powinny być rozpatrywane łącznie,*
- odpady z papieru i tektury (nieopakowaniowe i opakowaniowe, w tym opakowania wielomateriałowe na bazie papieru),
- tworzywa sztuczne (opakowaniowe i nieopakowaniowe),
- szkło (opakowaniowe i nieopakowaniowe),
- złomy metali (opakowaniowe i nieopakowaniowe),
- tekstylia,
- odpady mineralne (odpady z czyszczenia ulic i placów: ziemia, piasek, kamienie),
- drobna frakcja popiołowa (drobne odpady ze spalania paliw stałych w piecach),
- odpady wielkogabarytowe,
- odpady budowlane (odpady z budowy, remontów i rozbiórki obiektów budowlanych ze strumienia odpadów komunalnych),
- inne specyficzne,
- odpady niebezpieczne wytwarzane wśród odpadów komunalnych.

Należy zwrócić uwagę, że niektóre odpady (np. drobna frakcja popiołowa) nie są reprezentowane w katalogu odpadów komunalnych (grupa 20) i stąd będzie kłopot z określaniem faktycznych ilości wytwarzania tych odpadów. Podobnie odpady tekstyliów nie są w osobny sposób zbierane (jako odpady). Postępowanie z tymi dwoma odpadami nie zostało przedstawione w dalszej części planu. Ewidencja odpadów jest prowadzona według klasyfikacji zawartej, w zacytowanym na wstępie tego punktu planu, katalogu odpadów.

W odpadach komunalnych można mieć do czynienia z innymi odpadami tzw. problematycznymi. Dotyczy to m.in. przeterminowanych leków, zużytych opon od osób fizycznych czy też padłych zwierząt np. domowych, które nominalnie nie są odpadami niebezpiecznymi.

Wśród komunalnych odpadów niebezpiecznych występują m. in.: zużyte urządzenia zawierające freony (np. lodówki i zamrażarki), lampy fluorescencyjne, baterie i akumulatory, zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne zawierające niebezpieczne składniki (telewizory, monitory komputerów).

Z takimi wyżej wymienionymi odpadami mamy lub możemy mieć do czynienia na terenie gminy Czernice Borowe.

2.2. Źródła pochodzenia odpadów komunalnych na terenie gminy.

Źródła pochodzenia odpadów komunalnych na terenie gminy Czernice Borowe są podobne do źródeł powstawania w innych gminach. Źródłami powstawania odpadów komunalnych są:

1. gospodarstwa domowe,
2. obiekty użyteczności publicznej, urzędy, szkoły, placówki kulturalne,
3. podmioty prowadzące działalność gospodarczą wytwórczą i usługową,
4. czyszczenie ulic i placów,
5. porządkowanie cmentarzy,
6. turystyka, w tym przejazdowa.

Trudno jest przedstawić ilość odpadów komunalnych z poszczególnych źródeł odbieranych w ciągu roku przede wszystkim z racji braku prowadzenia dodatkowej ewidencji. Na pewno zasadniczym źródłem są gospodarstwa domowe, dalej obiekty użyteczności publicznej i podmioty gospodarcze.

2.3. Ilości powstających odpadów komunalnych

Ustalenie faktycznej ilości odpadów komunalnych powstających na terenie gminy stwarza pewne trudności. Opierając się na danych przedstawionych przez Urząd Gminy w Czernicach Borowych w 2002 r. na terenie gminy wytworzono i złożono na składowisku 459 Mg odpadów komunalnych (dane z Przeglądu ekologicznego składowiska). Symulowana w Planie powiatowym ilość odpadów wytwarzanych na terenie gminy w 2002 r. miała wynieść 910 Mg. Jest to wielkość raczej odbiegająca od rzeczywistości. W 2005 roku według szacunków gminnych mogło powstać ok. 480 Mg. Dane przekazane przez firmy odbierające odpady z terenu gminy za 2005 r. są na tyle niskie i odbiegające od ww., że nie zdecydowano się na ich przedstawienie.

Powyższa ilość odpadów powstających w gospodarstwach domowych nie odbiega wiele od wyliczenia z zastosowaniem wskaźnika dla terenów wiejskich - $0,6 \text{ m}^3 / \text{Mk}/\text{rok}$ ($4107 \times 0,6 \times 0,2 \text{ Mg}/\text{m}^3 = 492,84 \text{ Mg}$). Różnica między ilością wyliczoną i podaną przez urząd może świadczyć o powstawaniu większej ilości odpadów na terenie gminy niż oszacowano. Być może, co jest prawdopodobne część odpadów jest zagospodarowywana przez mieszkańców. Odpady organiczne na terenach wiejskich są kompostowane, a papier spalany w piecach grzewczych.

Do dalszych analiz przyjęto ilość 500 Mg jako bliską rzeczywistości z racji braku objęcia wszystkich mieszkańców gminy zorganizowanym wywozem odpadów. Ilość oszacowana powstających odpadów będzie w przyszłości miała znaczenie przy obliczaniu ilościowego składu poszczególnych frakcji odpadów komunalnych. W praktyce trudno jest dokładnie określić ilość powstających odpadów.

Tabela 1. Ilość odpadów komunalnych (z rozdziałem na strumienie) wytwarzanych na terenie gminy Czernice Borowe (według proporcji z powiatowego planu gospodarki odpadami) w Mg/rok.

Lp.	Strumienie odpadów komunalnych	Ilość	%
1.	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	98,0	19,6
2.	Odpady "zielone"	14,0	2,8
3.	Papier i tektura nieopakowaniowa	26,5	5,3
4.	Opakowania z papieru i tektury	26,5	5,3
5.	Opakowania wielomateriałowe	6,0	1,2
6.	Tworzywa sztuczne nieopakowaniowe	36,0	7,2
7.	Opakowania z tworzyw sztucznych	15,5	3,1
8.	Tekstylia i odzież	12,0	2,4
9.	Szkło nieopakowaniowe	4,5	0,9
10.	Opakowania ze szkła	27,0	5,4
11.	Metale, złom metalowy	11,0	2,2
12.	Opakowania z blachy stalowej	3,0	0,6
13.	Opakowania z aluminium	1,5	0,3
14.	Odpady mineralne	41,0	8,2
15.	Drobna frakcja popiołowa	90,5	18,1
16.	Odpady wielkogabarytowe	28,0	5,6
17.	Odpady budowlane	55,5	11,1
18.	Odpady niebezpieczne	3,5	0,7
	Razem	500,0	100,0

3. Istniejący system zbierania odpadów komunalnych.

3.1. Gromadzenie wytwarzanych odpadów komunalnych zmieszanych.

Gromadzenie zmieszanych odpadów komunalnych na terenie gminy Czernice Borowe odbywa się aktualnie w pojemnikach o pojemności 110, 120 i 240 litrów. Pojemniki o pojemności 110 litrów zostały zakupione przez Gminę (940 szt.), a pozostałe pojemniki z wyżej wymienionych przekazała mieszkańcom, stosownie do zawartych umów firma z Makowa Mazowieckiego odbierająca odpady. Ponadto występują kontenery KP-7 w ilości 4 szt. na terenie szkoły i przy urzędzie gminy w Czernicach i m. Węgra oraz pojemniki o pojemności 1100 l (w ilości kilku sztuk) ustawione na posesjach mieszkańców deklarujących wytwarzanie większej ilości odpadów oraz w przypadku podmiotu gospodarczego z m. Obrębiec.

Tabela 2. Wykaz miejscowości i ilość podpisanych umów na odbiór odpadów do zbiórki odpadów komunalnych zmieszanych z pojemników o pojemności 110-1100 l.

Lp.	Miejscowość	Ilość
1.	Borkowo Falenta	22
2.	Borkowo Boksy	8
3.	Chojnowo	28
4.	Chrostowo Wielkie i	12
5.	Chrostowo Zalesie	7
6.	Czernice Borowe	82
7.	Dzielin	15
8.	Grójec	20
9.	Górki	16
10.	Jabłonowo	2
11.	Jastrzębiec	26
12.	Kadzielnia	6
13.	Kosmowo	17
14.	Kownaty Maciejowięta	6
15.	Kuskowo	22
16.	Nałęczce	3
17.	Miłoszewiec	10
18.	Nowe Czernice	12
19.	Obrębiec	48
20.	Olszewiec	31
21.	Pawłowo Kościelne	38
22.	Pawłówko	15
23.	Pierzchały	8
24.	Rostkowo	56
25.	Szczepanki	16
26.	Skierki	3
27.	Smoleń Połuby	5
28.	Turowo	13
29.	Węgra	43
30.	Załogi	8
31.	Zberoz	12
32.	Zembrzus Wielki	17
33.	Zebry	10
Razem		637

Źródło: na podstawie danych posiadanych przez UG Czernice Borowe.

Zorganizowany odbiór zmieszanych odpadów komunalnych od mieszkańców realizowany jest we wszystkich miejscowościach z terenu gminy. W takim systemie uczestniczy jednak ok. 62% mieszkańców gminy Czernice Borowe (przy założeniu 1026 gospodarstw domowych). Według uzyskanych informacji część mieszkańców posiada pojemniki udostępnione przez Gminę, ale nie korzysta z usług firmy wywozowej. Ilość takich przypadków może dotyczyć 10-20 % mieszkańców gminy.

Tabela 3. Struktura zamieszkania ludności gminy Czernice Borowe z podziałem na zabudowę wielorodzinną, jednorodziną i zagrodową.

Zabudowa wielorodzinną %	Zabudowa jednorodziną %	Zabudowa zagrodową %
6	12	82

Źródło: na podstawie danych zawartych w powiatowym planie gospodarki odpadami.

Jak widać na terenie gminy przeważa zabudowa zagrodowa, co wynika m. in. z rolniczego charakteru gminy. Zabudowa wielorodzinną stanowi tylko ok. 6 % mieszkań.

3.2. Wyszczególnienie posiadaczy odpadów prowadzących działalność w zakresie zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów.

Odpady w sposób zorganizowany odbierane są z terenu gminy z kontenerów KP-7 w miarę potrzeb na zgłoszenie, a z pojemników 110 l, 120 l i 240 l – 1 raz w miesiącu zgodnie z harmonogramem. System zbierania odpadów oparty był dotychczas w szczególności na pojemnikach zgodnie z opisem w punkcie 3.1.

Odpady zmieszane w sposób zorganizowany od wytwórców odpadów komunalnych z terenu gminy odbierane są przez:

- Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej (MZGKiM) z Przasnysza. Firma odbiera odpady zbierane do kontenerów o pojemności 7 m³. Firma dysponuje sprzętem, do wywozu odpadów zebranych w ww. pojemnikach jak w pojemnikach mniejszych.
- firmę SERWIS USŁUGOWY „BŁYSK” 06-200 Maków Mazowiecki, ul. 1-go Maja 13/24, Biuro ul. Mazowiecka 20, wywożącą odpady zebrane w pojemniki SM-110. Firma ta odbiera odpady z terenu gminy od połowy 2005 r.

Odpady odebrane przez ww. podmioty wywożone są poza teren gminy. W latach poprzednich odpady wywożone były przez mieszkańców własnym transportem na składowisko w Chojnowie.

Odpady komunalne powstają również w związku z porządkowaniem cmentarzy w Czernicach Borowych, Pawłowie, Rostkowie i m. Węgra. Wywozem odpadów z tych miejsc zajmują się mieszkańcy w ramach okresowych prac porządkowych. Te odpady wywożone są na składowiska poza terenem gminy (m.in. na terenie gminy Grudusk).

3.3. Zbiórka i transport odpadów komunalnych zbieranych w sposób selektywny.

Na terenie gminy zbierane są selektywnie od 2004 r. odpady szkła, tworzyw sztucznych, papieru. Odpady zbierane są „u źródła” za pomocą 20 pojemników o pojemności 1,5 m³ typu RACIBÓRZ ustawionych w 5 miejscach na terenie gminy (2 miejsca w Czernicach Borowych, po jednym w Borkowie Falentach, Rostkowie, m. Węgra). Odpady są odbierane z pojemników do selektywnej zbiórki sprzętem gminnym. Odpady nie są zagospodarowywane poprzez ich przekazanie do recyklingu. Niezbędne jest zapewnienie odbioru odpadów selektywnie zebranych przez firmę gwarantującą ich wykorzystanie.

Ilość pojemników do selektywnej zbiórki odpadów nie jest wystarczająca, ale w pierwszym etapie stanowi już znaczną bazę takiego gospodarowania odpadami. Oczywiście do prowadzenia procesu selektywnej zbiórki odpadów ciągle trzeba dokładać kolejne środki finansowe przeznaczane na odbiór odpadów i ich przygotowanie do przekazania kolejnemu odbiorcy.

Na terenie gminy nie zbiera się selektywnie odpadów niebezpiecznych w postaci np. zużytych baterii do sprzętu elektronicznego. Takie odpady mogłyby być zbierane w szkołach i niektórych sklepach do ustawionych pojemników. Zebrane odpady mogą być przekazywane odbiorcy spoza terenu gminy.

3.4. Rozmieszczenie istniejących instalacji do zbierania, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów.

Na terenie gminy nie występują instalacje do zbierania odpadów. Odpady są zbierane w pojemniki ustawione w sąsiedztwie szkół i innych obiektów użyteczności publicznej, na terenie prowadzenia działalności gospodarczej a także na posesjach mieszkańców.

Instalacje do odzysku odpadów komunalnych nie występują. Odpady komunalne zebrane z terenu gminy wywożone są w znacznej części poza teren gminy przez dwie firmy wywozowe.

Na terenie gminy instalacją do unieszkodliwiania odpadów było jeszcze w 2005 r. składowisko do składowania odpadów komunalnych i innych niż komunalne (poza odpadami niebezpiecznymi i obojętnymi) w Chojnowie. Obiekt został w ww. roku zamknięty i zrehabilitowany).

Składowisko odpadów w Chojnowie usankcjonowane zostało w obowiązującym w latach 80-tych ubiegłego stulecia planie zagospodarowania przestrzennego gminy. Przy lokalizacji obiektu uzyskano opinie i uzgodnienia wymagane przepisami prawa. Nie zostały wydane decyzje sankcjonujące obiekt pod względem prawa budowlanego.

Składowisko odpadów zostało zlokalizowane na działkach nr 97/1 i 97/2 w obrębie wsi Chojnowo, w nieczynnej odkrywce piasku o kształcie zbliżonym do prostokąta.

W 1983 i 1984 r. wykonano odwierty dla określenia złoża piasku. W 1986 r. wykonano wiercenia uzupełniające dla wyjaśnienia szczelności podłoża. Na głębokości ok. 2 m ppt. stwierdzono występowanie utworów ilastych. Iły stanowią warstwę trudnoprzepuszczalną, nadającą się doskonale na podłoża pod składowisko. Pewnym kłopotem lokalizacyjnym w rejonie obiektu było płytkie występowanie wody gruntowej, ale było to związane ze szczelnością podłoża. W otoczeniu terenu przewidzianego pod składowanie odpadów nie ma obszarów lub form szczególnie chronionych.

Zgodnie z oceną zawartą w Przeglądzie ekologicznym pod względem hydrogeologicznym składowisko zostało zlokalizowane właściwie. Stwierdzono występowanie podłoża względnie słaboprzepuszczalnego, położenie terenu w strefie bezodpływowej i brak odprowadzania wód powierzchniowych poza teren składowiska (dobre ukształtowanie).

Powierzchnia związana ze składowiskiem wynosi 3 ha. Pod składowanie wyznaczono 5 pól o powierzchniach: pole A – 850 m², B – 4100 m², C – 2540 m², D₁ – 4760 m², D₂ – 3240 m², co dało łączną powierzchnię 15490 m². Pojemności poszczególnych pól składowych wyniosły odpowiednio: pole A – 1700 m³, B – 6150 m³, C – 6355 m³, D₁ i D₂ – 12000 m³. Głębokość poszczególnych pól wynosiła od 1,5 do 2,5 m. Na polu A zakończono eksploatację i przeprowadzono rekultywację. Wg. dokumentacji technicznej chłonność składowiska czyli ok. 26 205 m³ powinna wystarczyć na okres 22 lat czyli do 2012 r. Według szacunków zawartych w „Przeglądzie ekologicznym ...” przy obecnej ilości dowożonych odpadów, chłonność obiektu pozwalałaby na składowanie odpadów do ok. 2008 r.

Składowisko położone zostało centralnie na terenie gminy, odległość od najdalej położonych miejscowości wynosi ok. 10 km. Obiekt posiadał dobre połączenie komunikacyjne, położone jest przy drodze łączącej wieś Chojnowo i wieś Węgrę. Przez Chojnowo przebiega droga wojewódzka Działdowo-Przasnysz, oddalona od składowiska o 0,6 km, a przez Węgrę droga powiatowa Olszewiec-Czernice Borowe, 1,8 km od składowiska.

Od początku użytkowania obiekt nie posiadał znacznego wyposażenia technicznego. Projekt realizacyjny nie przewidywał odprowadzania odcieków z terenu składowiska. Nie przewidziano także budowy zaplecza składowiska, poza szopą do przechowywania sprzętu drobnego. Wjazd na teren składowiska zabezpieczała brama wjazdowa. Do poszczególnych eksploatowanych pól składowych prowadziły drogi dojazdowe. Od strony wschodniej i zachodniej składowisko okopane jest głębokim rowem, chroniącym przed wjazdem pojazdów z dowolnej strony. Z pozostałych kierunków dostępu do terenu składowiska broni roślinność wysoka. Zabezpieczenia te pełnią częściowo rolę ogrodzenia.

Podczas użytkowania składowiska odpady dowożone były przez mieszkańców własnym transportem. Wobec braku nadzoru poza okresem od maja do października, nieczystości zrzucane były w dowolne miejsca pól składowych, utrudniając dowóz kolejnym dostawcom. Jak przedstawiono w opracowanym „Przeglądzie ekologicznym...” odpady zrzucane były w ostatnim okresie na polach oznaczonych jako B i C, skąd są przemieszczane na półka D₁ i D₂, gdzie są zagęszczane i przysypywane warstwą izolacyjną. Odpady o charakterze komunalnym deponowane były w postaci zmieszanej bez segregacji. W okresie półrocznym lub kwartalnym odpady rozplintowywano i zagęszczano sprzętem mechanicznym oraz przysypywane warstwą izolacyjną gruntu pozyskiwanego w sąsiedztwie. W trakcie przebywania nadzoru (pracownicy z prac interwencyjnych) nad składowaniem odpadów (maj-październik) przeprowadzane jest sprzątanie terenów przyległych z wywianych frakcji lekkich odpadów. Rocznie na składowisko trafiało ok. 500 Mg odpadów. Łączne nagromadzenie odpadów w całym okresie funkcjonowania obiektu to - 5.826 Mg

W rejonie obiektu nie występują studnie do badania wpływu obiektu na stan środowiska (wody podziemne). Obiekt nie znajduje się na terenie obszaru prawnie chronionego.

Na podstawie przeprowadzonego w 2003 r. przeglądu ekologicznego stwierdzono, że obiekt nie może być eksploatowany w ww. sposób. Jest to niezgodne z obecnymi wymaganiami przepisów prawa. Brak jest właściwego urządzenia i wyposażenia składowiska oraz fachowego nadzoru. Pomimo prowadzonych działań lokalizacyjnych składowiska, Gmina nie podjęła starań o uzyskanie decyzji zatwierdzającej plan realizacyjny i pozwolenie na budowę obiektu. W konsekwencji brak jest decyzji sankcjonującej użytkowania składowiska wynikającej z przepisów budowlanych.

W konsekwencji w „Przeglądzie ...” wskazano, że modernizacja i dostosowania obecnego obiektu do aktualnie obowiązujących wymogów przepisów prawa jest nieracjonalne. Z przeglądu wynikało, że eksploatacja składowiska powinna być zakończona przed 31 grudnia 2006 r. Taka data zamknięcia obiektu była podyktowana względami społeczno-ekonomicznymi oraz wdrożeniem nowych działań w zakresie ochrony środowiska.

Zgodnie z planami gospodarki odpadami wyższych rzędów składowisko w Chojnowie powinno zostać zamknięte w 2006 r.

Wobec decyzji Starosty Przasnyskiego nr 7644-I-43/03 z dnia 30.12.2003r nakazującej zamknięcie składowiska w terminie do 31.12.2005r. obiekt został zamknięty w czerwcu 2005r. i zrehabilitowany do końca 2005r.

3.5. Postępowanie z wytypowanymi odpadami komunalnymi

3.5.1 Odpady opakowaniowe.

Należy zwrócić uwagę w stosunku do ustaleń planów szczebli wyższych, że odpady opakowaniowe powstają zarówno w gospodarstwach domowych (opakowania środków i produktów używanych w domach) jak i w zakładach produkcyjnych czy usługowych (opakowania po półproduktach lub podzespołach do dalszej produkcji lub przeróbki). Jednakże za planami wojewódzkim i powiatowym odpady opakowaniowe w niniejszym planie rozpatrzono przy odpadach komunalnych.

Jeśli chodzi o odpady opakowaniowe to na terenie gminy uruchomiona została w 2004 r. selektywna zbiórka odpadów opakowaniowych szkła, tworzyw sztucznych i papieru.

Ilość odpadów opakowaniowych powstających hipotetycznie na terenie gminy w ciągu roku na podstawie zestawienia z tabeli nr 1 – 79,5 Mg.

3.5.2. Odpady wielkogabarytowe

Odpady wielkogabarytowe stanowią ważny i kłopotliwy element w strumieniu odpadów komunalnych. Stąd oddzielne rozpatrywanie sposobu postępowania z nimi. Odpady wielkogabarytowe występują w dwóch umownych kategoriach: jako odpady inne niż niebezpieczne (np. meble, w tym tapicerowane) oraz odpady niebezpieczne (np. znaczna część zużytego sprzętu RTV i AGD czy też wraki pojazdów mechanicznych osób fizycznych).

Aktualny sposób postępowania z tymi odpadami na terenie gminy jest typowy dla krajowych realiów. Część odpadów zawierających użytkowe elementy np. złomy metali jest w sposób nieorganizowany demontowana, stwarzając przy tym problem dla środowiska (np. opróżnianie do środowiska freonów z lodówek przyczynia się do niszczenia warstwy ozonowej).

Ilości hipotetyczne odpadów mogące powstawać w skali roku z tabeli nr 1 – 28,0 Mg.

3.5.3. Odpady budowlane

Odpady budowlane ze strumienia odpadów komunalnych też mogą być zarówno odpadami innymi niż niebezpieczne czy też wręcz obojętnymi (gruz budowlany), ale mogą to być odpady niebezpieczne np. odpady płyt azbestowych z prywatnego demontażu pokryć dachowych budowli.

Dotychczas odpady budowlane na terenie gminy zagospodarowane były w sposób tzw. zwyczajowy. Odpady wykorzystywane były do zagospodarowania powierzchni terenu. Powyższy sposób postępowania dotyczył dotychczas odpadów innych niż niebezpieczne, ale płyty azbestowo-cementowe zaczynają pojawiać się wśród odpadów coraz powszechniej.

Ilości hipotetyczne z tabeli 1 – 55,5 Mg

3.5.4. Inne specyficzne odpady.

Do tych odpadów wskazane jest zaliczyć odpady w postaci padłych sztuk zwierząt. Zdarza się na przykład, że na drogach np. gminnych występują śmiertelnie potrącone zwierzęta czy też zwierzę domowe padło w domu mieszkańca gminy. Odpady padłych sztuk zwierząt odbierane są na zgłoszenie przez firmę PPH „Hetman” sp. z o.o. Zakład Utylizacji w Olszówce, gm. Golub Dobrzyń lub firmę z Pęczcina gm. Ciechanów.

3.5.5. Komunalne odpady niebezpieczne.

W strumieniu odpadów komunalnych zawsze możemy mieć do czynienia z pewną ilością odpadów zaliczonych do grupy odpadów niebezpiecznych. Zgodnie z katalogiem, do komunalnych odpadów niebezpiecznych określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 27.09.2001 r. w sprawie katalogu odpadów, powstających na terenie gminy można zaliczyć w szczególności:

- zużyte akumulatory i baterie,
- zużyte oleje smarowe,
- lampy zawierające rtęć (światłówki, lampy kompaktowe)
- odpady zawierające azbest,
- urządzenia chłodnicze zawierające freony i urządzenia elektroniczne (monitory),
- wycofane z eksploatacji pojazdy.
- inne nie wymienione.

Część odpadów niebezpiecznych jak np. zużyte akumulatory są przekazywane w punktach sprzedaży nowych baterii w ramach opłaty depozytowej. Selektynie nie są zbierane na terenie gminy baterie do urządzeń elektronicznych. Ale są też jeszcze inne komunalne odpady niebezpieczne, które nie są selektywnie zbierane i trafiają na składowisko łącznie z wymieszanymi odpadami komunalnymi.

Komunalne odpady niebezpieczne stanowią również zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne (lodówki, piecyki elektryczne, pralki, telewizory, komputery itp.). Postępowanie z tymi odpadami doczekało się uregulowań prawnych w postaci ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym [Dz. U. Nr 180 poz. 1495 z póź. zmianami]. Z tego przepisu wynikają określone obowiązki dotyczące zagospodarowania tych odpadów.

Z częścią odpadów nie wiadomo co się dzieje na terenie gminy (np. zużyte światłówki czy też zużyte oleje usuwane w garażach z pojazdów), można się tylko domyślać, że mogą być zagospodarowywane niezgodnie z wymogami ochrony środowiska.

Ilość (sumaryczna) odpadów niebezpiecznych mogących powstawać w skali roku z tabeli nr 1 – 3,5 Mg (bez pojazdów wycofanych z eksploatacji). Jak widać powyższe ilości nie są duże, ale przecież mamy do czynienia z odpadami niebezpiecznymi.

3.5.6. Komunalne odpady obojętne.

Te odpady nie znalazły się w planach wyższych rządów, ale sposób postępowania z odpadami typu ziemia z wykopów pod budowę, kamienie czy "obojętne" gruz budowlany powinien być określony. Tu należy zwrócić uwagę, że np. ziemia z wykopów (przy realizacji inwestycji) jest traktowana w myśl ustawy o odpadach jako odpad o ile sposób postępowania z tą pozostałością nie został określony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub w decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu lub o pozwoleniu na budowę. Na ogół nie zdajemy sobie często sprawy, że są to odpady, ponieważ brakuje stosowania zapisów ustawy o odpadach, o których była mowa powyżej.

Zazwyczaj tego typu odpady nie stwarzają dużego problemu ekologicznego ani problemu z ich zagospodarowaniem. Nie jest też prowadzona ewidencja ilości wytwarzanych odpadów. Z racji powyższego kwestia odpadów obojętnych została przedstawiona bardzo ogólnie. Sposób postępowania z tymi odpadami na terenie gminy jest również tzw. zwyczajowy. Odpady są zagospodarowywane poprzez zasypywanie zagłębień terenu lub utwardzanie dróg. Na składowisku gminnym jest miejsce do ewentualnego zagospodarowania odpadów obojętnych i budowlanych.

3.5.7. Odpady biodegradowalne (organiczne)

Sprawa ustalania ilości i sposobu postępowania z odpadami biodegradowalnymi jest zupełnie nowym tematem, z którym poszczególne jednostki zajmujące się odpadami będą musiały się uporać w najbliższym czasie z racji wymogów stawianych wobec przystąpienia naszego kraju do Unii Europejskiej. Odpady biodegradowalne, a dokładniej odpady ulegające biodegradacji w myśl ustawy o odpadach są to odpady, które ulegają rozkładowi tlenowemu lub beztlenowemu przy udziale mikroorganizmów. Biodegradacji ulegają odpady organiczne. Takimi odpadami są w szczególności odpady organiczne z zieleńców i ogrodów, odpady kuchenne, drewno, papier i tektura oraz osady ściekowe i itp.

Na terenie gminy wiejskiej znaczne ilości odpadów biodegradowalnych ulegają zagospodarowaniu na posesjach domków jednorodzinnych a tym bardziej na posesjach gospodarskich.

Hipotetyczne ilości odpadów – 165 Mg. W skład odpadów biodegradowalnych wliczono odpady kuchenne ulegające biodegradacji, odpady „zielone”, makulaturę opakowaniową i nieopakowaniową.

3.5.8. Zużyte opony

Wyspecyfikowano te odpady z racji znacznego rozwoju motoryzacji i ujęcia tych odpadów w planie wojewódzkim z jednej strony oraz z racji wprowadzanych sukcesywnie zakazów składowania tych odpadów na składowiskach, co było do niedawna pospolitym sposobem postępowania jako działanie z drugiej strony. Dotychczas nie funkcjonuje system zbierania tych odpadów na terenie gminy. Nie są określone ilości powstających tych odpadów. Co prawda coraz częściej opony wymieniane są w punktach serwisowych ale istnieje również praktyka wymiany opon we własnym zakresie. Na terenach wiejskich opony służą między innymi do przykrywania przym kiszonki.

3.6. Identyfikacja problemów w zakresie gospodarki odpadami.

Z analizy stanu aktualnego wynika, że nie wszyscy mieszkańcy gminy objęci są zorganizowanym odbiorem zmieszanych odpadów komunalnych. Dotyczy to ok. 40 % mieszkańców. Selektywna zbiórka odpadów komunalnych pomimo ustawienia 20 pojemników nie funkcjonuje właściwie i nie rozwija się. Nie funkcjonuje system selektywnego zbierania odpadów innych niż opakowaniowe, w tym odpadów niebezpiecznych, wielkogabarytowych, budowlanych.

Gmina dysponuje własnym składowiskiem, które nie jest w stanie spełnić obowiązujących wymogów ochrony środowiska w zakresie unieszkodliwiania odpadów. Nie ma przesłanek ekonomiczno-ekologicznych i racjonalnych, aby obiekt dla jednej gminy dostosowywać do wymagań stawianych tego typu obiektom.

Ze względu na położenie geograficzne, sytuację demograficzną oraz gospodarczą gminy nie jest zasadne lokalizowanie na jej terenie instalacji gospodarki odpadami. Gmina jest terenem rolniczym, z dobrymi glebami, co dodatkowo przemawia za tym, aby nie powstawały tutaj obiekty zagospodarowujące odpady. Warunki hydrogeologiczne i hydrologiczne nie przemawiają jednoznacznie za tym czy instalacje gospodarki odpadami mogą na terenie gminy powstawać czy też nie. Rozwinięte rolnictwo warunkuje taki główny kierunek rozwoju gminy Czernice Borowe. Jednakże nie należy wykluczyć możliwości powstania na jej terenie instalacji do gospodarowania odpadami jednakże nie pozostającej w sprzeczności z główną funkcją gospodarczą gminy. Może to być drobny zakład przetwórczy odpadów innych niż niebezpieczne. Nie należy zupełnie ograniczać możliwości podejmowania takiej działalności gospodarczej.

Należy wskazać, że zgodnie z art. 16 a ustawy o odpadach do obowiązkowych zadań własnych gmin w zakresie gospodarki odpadami należy:

- ❖ zapewnienie objęcia wszystkich mieszkańców gminy zorganizowanym systemem odbierania wszystkich rodzajów odpadów komunalnych,
- ❖ zapewnienie warunków funkcjonowania systemu selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych, aby było możliwe;
  - ograniczenie składowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji,
  - wydzielenie odpadów niebezpiecznych z odpadów komunalnych,
  - osiągnięcie poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych,
- ❖ zapewnienie budowy, utrzymania i eksploatacji własnych lub wspólnych z innymi gminami lub przedsiębiorcami instalacji i urządzeń do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych albo zapewnienie warunków do budowy, utrzymania i eksploatacji instalacji i urządzeń do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych przez przedsiębiorców,
- ❖ zapewnienie warunków ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania:
  - do dnia 31 grudnia 2010 r. – do nie więcej niż 75 % wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji,
  - do dnia 31 grudnia 2013 r. – do nie więcej niż 50 % wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji,
  - do dnia 31 grudnia 2020 r. – do nie więcej niż 35 % wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.

Natomiast zgodnie z art. 3 i 4 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. Nr 132, poz. 622 z póź. zm.) do zadań własnych gmin w zakresie utrzymania czystości i porządku w gminach, a w szczególności w gospodarowaniu odpadami należy:

- ❖ tworzenie warunków do wykonywania prac związanych z utrzymaniem czystości i porządku na terenie gminy lub zapewniają wykonanie tych prac przez tworzenie odpowiednich jednostek organizacyjnych,
- ❖ udostępnianie mieszkańcom na stronie internetowej oraz w sposób zwyczajowo przyjęty informacji o znajdujących się na terenie gminy zbierających zużyty sprzęt elektryczny lub elektroniczny pochodzący z gospodarstw domowych, o których mowa w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. Nr 180, poz. 1495 z póź. zm.),
- ❖ zapewnienie zbierania, transportu i unieszkodliwiania zwłok bezdomnych zwierząt lub ich części oraz współdziałają z przedsiębiorcami podejmującymi działalność w tym zakresie,
- ❖ prowadzenie ewidencji umów zawartych na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości w celu kontroli wykonywania przez właścicieli nieruchomości i przedsiębiorców obowiązków wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,
- ❖ uchwalenie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy.

Regulamin jest aktem prawa miejscowego określającym szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku na terenie gminy dotyczące:

- ❖ wymagań w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości obejmujących prowadzenie we wskazanym zakresie selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych, w tym powstających w gospodarstwach domowych,

- odpadów niebezpiecznych, odpadów wielkogabarytowych i odpadów z remontów,
- ❖ rodzaju i minimalnej pojemności urządzeń przewidzianych do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości oraz na drogach publicznych, warunków rozmieszczania tych urządzeń i ich utrzymania w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym, przy uwzględnieniu:
    - średniej ilości odpadów komunalnych wytwarzanych w gospodarstwach domowych bądź w innych źródłach,
    - liczby osób korzystających z tych urządzeń.
  - ❖ częstotliwości i sposobu pozbywania się odpadów komunalnych z terenu nieruchomości i terenów przeznaczonych do użytku publicznego,
  - ❖ maksymalnego poziomu odpadów komunalnych ulegających biodegradacji dopuszczonych do składowania na składowisku odpadów,
  - ❖ innych wymagań wynikających z gminnego planu gospodarki odpadami.

3.7. Odpady z oczyszczalni ścieków.

Na terenie gminy nie funkcjonuje oczyszczalnia ścieków komunalnych wytwarzająca osady ściekowe. W przypadku wybudowania oczyszczalni osady ściekowe zostaną przebadane i w zależności od wyników oraz warunków ekonomicznych będą wywożone na składowisko odpadów do składowania lub poddawane odzyskowi jako rolnicze lub nierolnicze wykorzystanie.

3.8. Ilości odpadów, jakie według planów wyższego rzędu należy zebrać w sposób selektywny na terenie gminy.

Dane w formie tabeli przedstawiono według danych procentowych zawartych w planie powiatowym.

Tabela 4 - Ilości odpadów jakie według planów wyższego rzędu należy zebrać w sposób selektywny na terenie gminy.

Rodzaj odpadu	Ogółem wytworzone w 2005 r. w Mg	2006 r. %	2006 r. Mg	2010 r. %	2010 r. Mg
Opakowania:					
z tworzyw sztucznych	15,5	22	3,41	30	4,65
ze szkła	27,0	35	9,45	60	16,2
ze stali	3,0	18	0,54	30	0,9
z aluminium	1,5	35	0,53	60	0,9
z papieru i tektury	26,5	45	11,93	55	14,58
wielomateriałowe	6,0	20	12,2	50	3,0
Wielkogabarytowe	28,0	20	5,6	50	14,0
Budowlane	55,5	15	8,33	40	22,2
Niebezpieczne	3,5	15	0,53	50	1,75

4. Sposób postępowania z odpadami z sektora gospodarczego - analiza stanu aktualnego.

4.1. Źródła powstawania, rodzaje i ilości odpadów z sektora gospodarczego.

4.1.1. Źródła powstawania odpadów z sektora gospodarczego.

Źródłami powstawania tych odpadów są procesy związane z prowadzeniem działalności produkcyjnej jak i usługowej.

Na terenie gminy liczba podmiotów prowadzących działalność gospodarczą związaną z wytwarzaniem odpadów z sektora gospodarczego jest nieduża (ok. 100). Brak jest tutaj przemysłu i usług powodujących wytwarzanie dużych ilości odpadów. Występują jedynie firmy świadczące usługi transportowe, stacje paliw płynnych, firmy świadczące usługi lekarskie i weterynaryjne, placówki handlowe spożywczo-przemysłowe.

Podmioty prowadzące działalność gospodarczą wytwarzające odpady powinny posiadać uregulowania formalnoprawne w zakresie wytwarzania odpadów (decyzje wydane przez Starostwo lub Urząd Wojewódzki lub złożenie stosownych informacji o gospodarowaniu wytworzonymi odpadami). Powyższe obowiązki nie dotyczą jedynie podmiotów wytwarzających rocznie do 5 Mg odpadów innych niż niebezpieczne (bez uwzględnienia odpadów komunalnych). Firmy zajmujące się zbieraniem, transportem, odzyskiem lub unieszkodliwianiem odpadów obowiązane są do posiadania zezwolenia na prowadzenie takiej działalności wydawane przez Starostwo Powiatowe (poza sytuacjami wyjątkowymi, gdy wydanie decyzji leży w gestii Urzędu Wojewódzkiego). Podmioty wytwarzające odpady i prowadzące pozostałą gospodarkę odpadami (np. zbieranie czy odzysk) są obowiązane do prowadzenia jakościowej i ilościowej ewidencji odpadów i przekazywania corocznych sprawozdań o ilości odpadów, którymi gospodarują Marszałkowi Województwa. Ankietyne informacje o gospodarowaniu odpadami zbiera również Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska.

4.1.2. Rodzaje powstających odpadów z sektora gospodarczego.

Wśród odpadów nazywanych zwyczajowo "przemysłowymi" podobnie jak przy odpadach komunalnych występują odpady:

- inne niż niebezpieczne,
- niebezpieczne,
- obojętne.

W toku działalności ogólnie wykazanych wyżej w punkcie 4.1.1. podmiotów gospodarczych powstają odpady "przemysłowe" inne niż niebezpieczne ale i odpady niebezpieczne, rzadziej są to odpady obojętne.

Do odpadów innych niż niebezpieczne wytwarzanych na terenie gminy Jednoróżec można zaliczyć:

- odpady opakowaniowe (omówione przy odpadach komunalnych),
- złomy metali.

Do odpadów niebezpiecznych wytwarzanych (lub mogących powstawać) na terenie gminy Czernice Borowe należy zaliczyć przede wszystkim:

- zużyte świetlówki i lampy zawierające rtęć,
- przepracowane oleje smarowe,
- akumulatory i baterie,
- odpady medyczne i weterynaryjne,
- odpady zawierające azbest.

Oczywiście poza wymienionymi powstają zapewne inne rodzaje odpadów ale aktualny stan wiedzy dotyczył odpadów wyżej wymienionych.

Odpady obojętne nie są w specjalny sposób oznaczane, a ich istnienie powinno być bliżej specyfikowane w przypadku deponowania tego typu odpadów na składowiskach odpadów obojętnych objętych znacznie łagodniejszymi wymogami niż składowiska pozostałych odpadów (innych niż niebezpieczne i niebezpiecznych).

Z odpadów przemysłowych jakie mogą powstawać na terenie gminy należy wymienić odpady niebezpieczne:

- odpady z grupy 13 katalogu odpadów (oleje odpadowe, odpady z odwadniania olejów w separatorach),
- odpady z grupy 16 (akumulatory i lampy fluorescencyjne),
- odpady z grupy 17 (w szczególności materiały izolacyjne zawierające azbest oraz np. kable energetyczne zawierające substancje niebezpieczne),
- odpady z grupy 18 (odpady medyczne),

oraz odpady inne niż niebezpieczne:

- odpady z grupy 17 (złomy metali),
- odpady z grupy 15 (odpady opakowaniowe).

4.1.3. Ilości powstających odpadów z sektora gospodarczego.

Według uzyskanych informacji zezwolenie na wytwarzanie odpadów z sektora gospodarczego (przemysłowe) powstających na terenie gminy uzyskała ze Starostwa Powiatowego w Przasnyszu jedna firma - Zakład Usługowo-Handlowy z Miłoszewca. Firma deklarowała wytwarzanie odpadów z racji demontażu pojazdów. Obecnie wobec zmiany przepisów podmiot ten nie posiada uprawnień do demontażu pojazdów. Na terenie gminy funkcjonuje kilka firm transportowych, w których też mogą powstawać odpady z obsługi pojazdów. Brak jest jednak informacji o ilościach odpadów wytwarzanych przez te podmioty.

Z danych zawartych w Planie powiatowym wynika, że z racji prowadzenia praktyki lekarskiej przez podmiot w Czernicach Borowych powstają odpady medyczne niebezpieczne w ilości kilkudziesięciu kilogramów rocznie.

- odpady niebezpieczne powstałe w 2003 r. – 79 kg odpadów z prowadzenia praktyki lekarskiej na terenie gminy.

Wobec występowania podmiotów prowadzących usługi transportowe z odpadów niebezpiecznych najwięcej może powstać zużytych olejów smarowych.

Jak widać ilość podmiotów, które posiadają uregulowany stan formalnoprawny gospodarki odpadami jest jeszcze nieduża. Z terenu gminy Czernice Borowe żaden podmiot nie składa obowiązkowych sprawozdań Marszałkowi Województwa co uniemożliwia dokładną analizę ilościową odpadów oraz sposób gospodarowania nimi.

4.2. Sposób postępowania z odpadami z sektora gospodarczego na terenie gminy (istniejące sposoby zbierania odpadów).

4.2.1. Gromadzenie wytwarzanych odpadów z sektora gospodarczego.

Podmioty gospodarcze wytwarzające odpady mają obowiązek posiadania uzgodnień ze Starostwem Powiatowym, a w szczególnych przypadkach z Wojewodą sposobów i miejsc magazynowania odpadów. Sposób i miejsca magazynowania odpadów uzależnione są od rodzaju odpadów. Odpady niebezpieczne muszą być magazynowane z zachowaniem

większych rygorów niż odpady inne niż niebezpieczne. Spełnianie wymogów przez podmioty gospodarcze sprawdzane jest przez służby Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie (delegatura w Ostrołęce) w miarę posiadanych możliwości kadrowych i w miarę potrzeb.

Wytwarzane odpady produkcyjne są wywożone poza teren gminy (w szczególności odpady niebezpieczne).

Pozostałe odpady odbierane są przez odbiorców odpadów do odzysku lub unieszkodliwiania. Podmioty gospodarcze nie mają raczej problemów ze znalezieniem odbiorców swoich odpadów.

4.2.2. Zbiórka i transport odpadów z sektora gospodarczego.

Na terenie gminy Czernice Borowe jak wynika z dostępnych decyzji, odpady transportowane są najczęściej transportem odbiorców odpadów.

Kilka firm zewnętrznych uzyskało zezwolenia ze Starostwa Powiatowego w Przasnyszu na wytwarzanie odpadów azbestowych. Dotyczy to firm posiadających siedzibę poza gminą, zamierzających świadczyć usługi w zakresie zdejmowania wyrobów zawierających azbest (wytwarzania odpadów). Brak jest danych na temat czy firmy zewnętrzne posiadające zezwolenia faktycznie wykonały usługę i wytworzyły przedmiotowe odpady. Wskazane byłoby zobowiązanie tych firm do składania Starości lub władzom gminy sprawozdań okresowych o ilościach wytworzonych odpadów. Dane o tych firmach znajdują się w Starostwie Powiatowym w Przasnyszu.

Dwa podmioty z terenu gminy uzyskały zezwolenie Starosty Powiatu Przasnyskiego na transport odpadów z browaru (zlokalizowanego poza terenem gminy) o kodzie 02 07 80.

4.2.3. Odzysk i unieszkodliwianie odpadów z sektora gospodarczego.

Odzysk i unieszkodliwianie odpadów na terenie gminy w specjalistycznych instalacjach nie odbywa się.

4.2.4. Postępowanie z wytypowanymi odpadami z sektora gospodarczego w gminie.

- odpady ulegające biodegradacji

Te odpady, z racji podobnych właściwości do komunalnych odpadów ulegających biodegradacji nie są w praktyce oddzielnie traktowane. Stąd sprawę odpadów biodegradowalnych szerzej potraktowano w części dotyczącej odpadów komunalnych.

- odpady opakowaniowe

Na terenie gminy występuje niewiele podmiotów wytwarzających tego typu odpady. Sposób postępowania z odpadami opakowaniowymi z sektora produkcyjnego jest podobny do odpadów opakowaniowych komunalnych.

- odpady budowlane

Odpady takie są zagospodarowywane "zwyczajowo" poprzez wykorzystanie do utwardzenia terenu zakładu, w którym zostały wytworzone, do utwardzania dróg gminnych gruntowych lub zasypywania zagłębień.

- odpadowe opony

Podmioty gospodarcze same muszą radzić sobie z tym problemem, zbierać odpady i okresowo przekazywać odbiorcom tego odpadu.

4.2.5. Postępowanie z wytypowanymi odpadami niebezpiecznymi z sektora gospodarczego na terenie gminy.

- zużyte świetlówki i lampy zawierające rtęć

Z uzyskanych danych wynika, że takie odpady mogą powstawać w niedużych ilościach. Podmiot gospodarczy wytwarzający takie odpady gromadzi je w pojemnikach. Okresowo odpady odbierane są przez firmy zewnętrzne. Występują zapewne sporadycznie sytuacje niewłaściwego zagospodarowania odpadów i wyrzucanie świetlówek do pojemników z odpadami komunalnymi.

- przepracowane oleje smarowe

Brak jest pełnych danych na temat postępowania z tymi odpadami na terenie gminy.

- akumulatory i baterie, akumulatory

Zużyte urządzenia są najczęściej przekazywane w punktach sprzedaży nowych urządzeń w ramach tzw. opłaty depozytowej, w wyjątkowych sytuacjach odpad jest sprzedawany w uprawnionych punktach skupu złomu. Baterie do urządzeń elektronicznych jako odpad powstają w podmiotach gospodarczych w bardzo ograniczonej ilości.

- odpady medyczne i weterynaryjne

Powstające odpady medyczne w placówkach służby zdrowia gminy są odbierane przez firmy zewnętrzne.

- pojazdy wycofane z eksploatacji

Pojazdy podlegają procesowi wyrejestrowania po uprzednim przekazaniu pojazdu do uprawnionej przez Wojewodę stacji demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Według posiadanych danych na terenie powiatu przasnyskiego nie ma stacji demontażu pojazdów lub zbiornicy pojazdów wycofanych z eksploatacji uprawnionej do wydawania stosownych zaświadczeń.

Stacje demontażu pojazdów położone najbliżej Czernic Borowych to:

- Zakład Wielobranżowy Usługowo-Handlowy „DELTA” ul. Mławska 55, 06-400 Ciechanów,
- Usługi Mechaniki Pojazdowej, ul. Płocka 56, Pęczcin, 06-400 Ciechanów,
- AUTO-ZŁOM, ul. Kwiatowa 10, 06-400 Ciechanów,
- PPHU „WAMAK” ul. Przemysłowa 3, 06-200 Maków Mazowiecki.

- odpady zawierające azbest

Są to w szczególności płyty azbestowo-cementowe, które mogą występować na obiektach prywatnych jak i na takich, w których prowadzona jest działalność gospodarcza. W momencie usuwania płyt stają się one odpadem niebezpiecznym wymagającym szczególnego traktowania. Według szacunkowych danych pochodzących z Urzędu Gminy w Czernicach Borowych na terenie gminy występują obiekty, na których może znajdować się

około 100 000 m² płyt azbestowych. W przyszłości będzie to przyczyną powstania odpadów w ilości ok. 1300 Mg. Istnieje obowiązek usunięcia produktów zawierających azbest do 2032 r. Obecnie produkty azbestowe jako odpady mogą być usuwane przez firmy posiadające zezwolenia na taką działalność. Odpady zabierane są do unieszkodliwienia poprzez składowanie na występujące na terenie kraju składowiska takich odpadów. Wykaz podmiotów posiadających zezwolenia na odbiór odpadów znajduje się w Starostwie Powiatowym w Przasnyszu.

Kwestie odpadów z sektora gospodarczego przedstawiono ogólnie z racji ich ujęcia w planie powiatowym, chociaż aktualnie plany gminne obejmować mają w szczególności odpady komunalne.

5. Przywóz odpadów na teren gminy i wywóz odpadów z terenu gminy.

Nominalnie na teren gminy nie są przywożone odpady komunalne i inne niż komunalne. Poza teren gminy wywożone są odpady komunalne zmieszane odbierane w sposób zorganizowany oraz odpady z sektora gospodarczego do odzysku lub unieszkodliwiania.

6. Lokalizacja składowisk odpadów i ich aktualny stan.

Na terenie gminy nie ma czynnego składowiska odpadów. Funkcjonujące do czerwca 2005 r. składowisko innych niż niebezpieczne i obojętne zlokalizowane w Chojnowie zostało zamknięte i zrehabilitowane. Składowisko odpadów zostało uruchomione ok. 1986 r. Obiekt od początku uruchomienia nie posiadał pełnego wyposażenia wymaganego dla składowisk. W Wysypisko nie spełniało wymogów ustawy o odpadach i rozporządzeń dotyczących składowisk w zakresie wyposażenia oraz monitorowania wpływu na stan środowiska. Obiekt nie posiadał uregulowań formalnoprawnych wynikających z przepisów prawa budowlanego. Zgodnie z planami wyższego rzędu składowisko przewidziane było do zamknięcia w 2006 r.

Wyposażenie obiektu w Chojnowie oraz warunki wymagane przy funkcjonowaniu składowisk, w tym warunki finansowe jego utrzymania nie predysponują do tego, aby podejmować działania w zakresie dalszego użytkowania obiektu. W przypadku modernizacji składowiska w Chojnowie polegającej na wybudowaniu kwatery do składowania odpadów o powierzchni 1 ha wymagane byłoby zainwestowanie ok. 2,0 mln złotych. W przypadku dostosowania posiadanych obiektów do roli sortowni z wyposażeniem oraz kwaterą kompostową niezbędne byłoby kolejne 1,5 mln złotych.

Na terenie gminy nie występują mogilniki środków ochrony roślin. Nielegalne składowiska, jeżeli się pojawiają są środkami gminnymi likwidowane.

7. Działania Gminy w zakresie poprawy sytuacji w gospodarce odpadami.

W celu poprawy sytuacji w gospodarce odpadami gmina Czernice Borowe zakupiła i przekazała mieszkańcom pojemniki do zbierania odpadów zmieszanych. Ponadto w roku 2004 ustawiła 20 pojemników do selektywnej zbiórki odpadów szkła opakowaniowego, tworzyw sztucznych i papieru. W celu zapewnienia zorganizowanego odbioru odpadów komunalnych, wobec obowiązku zamknięcia składowiska w Chojnowie, dwie firmy spoza terenu gminy otrzymały zezwolenia na odbiór odpadów komunalnych.

Gmina współpracuje w celowym związku kilku gmin mającym na celu rozwiązywanie problemów zagospodarowania odpadów komunalnych w rejonie ciechanowsko-przasnyskim.

III. PROGNOZA ZMIAN.

1. Prognozowane zmiany w zakresie gospodarki odpadami, w tym wynikające ze zmian demograficznych i gospodarczych.

Podstawową grupę wytwarzanych odpadów komunalnych na terenie gminy stanowią odpady z gospodarstw domowych. Dlatego określenie parametrów dla tego strumienia odpadów będzie stanowiło bazę wyjściową do dalszych analiz. Z racji stabilizacji wskaźnika demograficznego (niewielki ujemny) nie powinien on mieć wpływu na gospodarkę odpadami. Uwzględniając ilość mieszkańców zamieszkujących teren gminy, wszelkie analizy ilościowe odpadów komunalnych wytwarzanych przez stałych mieszkańców w najbliższych kilku latach ukierunkowane są na w miarę stałą ilość powstających odpadów komunalnych w kolejnych latach. Potwierdza to plan gospodarki odpadami województwa jak i powiatu. Skala zmian ilości powstających odpadów w następnych latach jest niewielka. A jeszcze kilka lat temu zakładano wzrost liczby mieszkańców i ilości wytwarzanych odpadów na wysokim poziomie.

Trudno jest wiarygodnie obecnie przewidzieć jaka będzie tendencja w zakresie powstawania odpadów komunalnych z innych źródeł jak na przykład w podmiotach prowadzących działalność gospodarczą wytwórczą i usługową.

Kierunek zmian w zakresie wytwarzania odpadów z sektora gospodarczego (przemysłowych) w dobie rozchwianej gospodarki raczej nie wykazującej potencjalnego wzrostu na terenie gminy powodują, że ilość powstających odpadów przemysłowych w najbliższej przyszłości będzie zbliżona do tej jaka powstaje obecnie.

Stąd wniosek ogólny i poczynione założenie, że w najbliższych 8 latach ilość odpadów powstających na terenie gminy będzie zbliżona do ilości powstającej obecnie i nie wynika to z uproszczenia analizy, a z ogólnej tendencji w tym zakresie. Jeżeli będą powstawały nieco większe ilości odpadów od zakładanych, to wprowadzając system gospodarowania nimi zawsze można go dostosować do bieżących potrzeb.

Zgodnie z prognozami w najbliższych 4 latach wzrastać będą głównie ilości odpadów budowlanych i wielkogabarytowych, opakowaniowych z papieru i tektury oraz z tworzyw sztucznych, a także ze szkła. Na stałym poziomie będzie a nawet przewiduje się zmniejszenie ilości odpadów organicznych zwierzęcych i drobnej frakcji popiołowej.

Ogólnie prognozuje się zwiększenie ilości odpadów zebranych selektywnie i zmniejszenie ilości odpadów składowanych na składowisku.

Skład morfologiczny odpadów komunalnych (tendencje).

Skład morfologiczny wytwarzanych odpadów komunalnych zmienia się w miarę wzrostu gospodarczego kraju, a także poziomu życia mieszkańców.

Zwiększa się udział makulatury, tekstyliów, złomu metali, tworzyw sztucznych i opakowań szklanych oraz odpadów wielkogabarytowych. Zmiany te znajdują potwierdzenie w wynikach badań składu odpadów wywożonych na składowiska w kraju i za granicą. Skład odpadów jest złożony, zmienny w czasie, uzależniony od wielu czynników takich jak pora roku, sposób ogrzewania budynków, rodzaj zabudowy mieszkaniowej ilości obiektów użyteczności publicznej, biur i wielu innych. Z powyższych względów dokładne określenie składu morfologicznego odpadów można dokonać na podstawie skomplikowanych badań w cyklu rocznym. W danym przypadku ograniczono się do przedstawienia przykładowego składu morfologicznego na podstawie danych zawartych w literaturze.

W oparciu o wyniki dotychczas przeprowadzanych badań oraz przewidywane zmiany w składzie odpadów (wzrost ilości opakowań papierowych i z tworzyw sztucznych, zmniejszenie udziału odpadów spożywczych i paleniskowych) przewiduje się, że do 2010 r. wskaźnik objętościowy wytwarzanych odpadów będzie nieznacznie rósł przy mającym tendencję do

stabilizacji wskaźniku wagowym 1 m³ odpadów komunalnych. Powyższe tendencje przy przewidywanym zerowym lub wręcz ujemnym przyroście liczby mieszkańców pozwalają na wykazanie, że wagowo ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy będzie na poziomie zbliżonym do przedstawionego za 2005 r.

2. Działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami.

2.1. Działania zmierzające do zapobiegania powstawaniu odpadów.

Jest to zadanie wydaje się wykraczające poza zakres możliwości ingerencji gminy. Znaczny udział w odpadach mają wszelkiego rodzaju opakowania towarów, które nie zaspokajają potrzeb mieszkańców, służą jedynie ochronie towaru. Niektóre opakowania zamiast być wielokrotnego użytku, zwrotne występują w formie jednorazowej, co powoduje niepotrzebne powstawanie odpadów. Wprowadzenie odpowiednich mechanizmów wpływających na ograniczenie ilości odpadów powinno stać się celem gospodarki odpadami na szczeblu władz centralnych. Jednakże każdy wytwórca odpadów zarówno indywidualny jak i prowadzący działalność gospodarczą może podejmować działania zmierzające do zapobiegania powstawaniu jak i ograniczaniu ilości powstających odpadów, o czym będzie jeszcze poniżej. Fakt wejścia Polski do Unii Europejskiej spowoduje zapewne obowiązek wprowadzania i stosowania technologii bezodpadowych i małodpadowych.

2.2. Działania zmierzające do ograniczenia ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko.

Ograniczanie ilości powstających odpadów jest kolejnym po zapobieganiu działaniem pożądanym w gospodarce odpadami. Ograniczenie wytwarzania odpadów jest zadaniem długofalowym i wymagającym rozległych działań. I tu kolejne zadanie w szczególności na szczeblu centralnym. Poprzez wprowadzanie mechanizmów stymulujących prowadzenie produkcji mało odpadowej, a jeszcze lepiej bezodpadowej można zmierzać do ograniczania ilości powstających odpadów. Takimi mechanizmami może być wspieranie finansowe z Funduszy Ochrony Środowiska technologii o małej ilości powstających odpadów. To czy rozpakowując produkt w domu wytworzymy mniej lub więcej odpadów zależy od wytwórcy towaru, a nie od kupującego. Poprzez stosowanie opłat opakowaniowych należałoby doprowadzić do ograniczenia powstawania odpadów przy przystępowaniu do użytkowania produktu. Stosowanie opakowań zwrotnych jest dobrą metodą zmierzającą do ograniczania ilości powstających odpadów, ale nie na szczeblu gminnym mogą być wprowadzane takie mechanizmy.

Z drugiej strony zmniejszanie ilości powstających odpadów można uzyskać poprzez zwiększanie świadomości ekologicznej społeczeństwa, ale gdy nie będzie to poparte działaniami ogólnokrajowymi to efekt może być mierny.

Podobnie ma się rzecz z negatywnym oddziaływaniem odpadów na środowisko. W pierwszej kolejności systemem centralnie ustalanych norm i przepisów należy dążyć do tego celu. Kolejno na każdym etapie gospodarowania należy ograniczać negatywne oddziaływanie odpadów.

2.3. Działania wspomagające prawidłowe postępowanie z odpadami w zakresie zbiórki, transportu oraz odzysku i unieszkodliwiania, w szczególności odpadów komunalnych.

Za prawidłowe postępowanie z odpadami w pierwszej kolejności odpowiada każdorazowo posiadacz odpadu. Działania zmierzające do wspomaganie prawidłowego

postępowania z odpadami ze strony gminy mogą polegać na analizie stanu bieżącego oraz w zależności od sytuacji zapewnienie możliwości zgodnego z przepisami prawa pozbywania się odpadów komunalnych. W przypadku realizacji systemu gospodarki odpadami komunalnymi w obecnych realiach (posiadanie własnego składowiska nie spełniającego wymogów stawianych tego typu obiektom) podstawowym zadaniem staje się rozstrzygnięcie jak gospodarować odpadami komunalnymi powstającymi na terenie gminy. Po pierwsze jak zebrać maksymalną ilość odpadów oraz jak je dalej zagospodarować. Aktualnie odpady zmieszane odbierają firmy zewnętrzne, ale niezbędne jest dalsze działanie gminy zmierzające do uczestnictwa w związku gmin lub innego przedsięwzięcia zmierzającego do prowadzenia gospodarki odpadami wspólnie dla kilku gmin.

Zgodnie z art. 16 a ustawy o odpadach do obowiązkowych zadań własnych gminy należy zapewnienie objęcia wszystkich mieszkańców zorganizowanym systemem odbierania wszystkich rodzajów odpadów komunalnych, w tym odpadów niebezpiecznych i opakowaniowych. Jednocześnie w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach wskazano, że firmy odbierające odpady zmieszane z terenu gminy mają obowiązek realizować selektywną zbiórkę odpadów, w tym odpadów niebezpiecznych, wielkogabarytowych, odpadów z remontów.

Własny obiekt do zagospodarowania odpadów komunalnych (składowisko w Chojnowie) zapewnia niezależność w gospodarowaniu odpadami. Jednakże czy warto rozbudowywać składowisko dla 1 gminy? Przy obecnych realiach tj. wyposażenie obiektu i jego eksploatacja przy niedużej ilości odpadów, które mogą być odbierane z terenu gminy i składowane nie wydaje się to racjonalne. Utrzymanie składowiska z pełnym wyposażeniem i obsługą pociąga za sobą dużo większe nakłady niż użytkowanie takiego obiektu w obecnym czasie przy dużo mniejszym wyposażeniu. Pozyskanie środków pomocowych na rozbudowę obiektu dla jednej gminy jest bardzo trudne.

Gmina Czernice Borowe w lutym 2006r. przystąpiła do Celowego Komunalnego Związku Gmin Regionu Ciechanowskiego oraz przyjęła Statut Związku (skupia 26 samorządów)

W zakresie odzysku (np. przetwarzania na półwyrób lub gotowy wyrób) odpadów komunalnych gmina może wspierać inicjatywy zgodnego z prawem odzysku odpadów przez podmioty chcące uruchomić taką działalność na terenie gminy. Gmina powinna uwzględniać kwestię odzysku odpadów ulegających biodegradacji poprzez ich przetworzenie poza składowaniem (od roku 2010). Ta sama kwestia pozostaje w gestii firm odbierających odpady zmieszane z terenu gminy i kierujących je na składowisko. Te firmy też są zobowiązane do ograniczania ilości odpadów biodegradowalnych kierowanych na składowisko.

Podobnie ma się rzecz w przypadku unieszkodliwiania odpadów, z tym że ten proces postępowania z odpadami poza składowaniem wydaje się być możliwy ale trudny do przeprowadzenia. Jednakże nie można takich ewentualności wykluczyć jeżeli będą ekonomicznie i ekologicznie uzasadnione.

Działalność władz gminnych w zakresie ochrony środowiska przed odpadami polegać powinna również na uwzględnieniu tego rodzaju zadań w programach gospodarczych oraz w planach zagospodarowania przestrzennego, a następnie na zapewnieniu ich realizacji poprzez sprawowanie nadzoru nad jednostkami organizacyjnymi znajdującymi się na danym terenie oraz ewentualną współpracę z innymi samorządami. Nadzór ten obejmuje sprawy gromadzenia i unieszkodliwiania odpadów, budowy wysypisk, zasad działalności komunalnych i prywatnych przedsiębiorstw oczyszczania, ustalania częstotliwości i sposobu wywozu odpadów oraz stawek za przyjmowanie odpadów do składowania. Zgodnie z art. 16 a ustawy o odpadach do obowiązkowych zadań własnych gmin należy zapewnienie budowy, utrzymania i eksploatacji własnych lub wspólnych z innymi gminami lub przedsiębiorcami instalacji i urządzeń do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych albo zapewnienie warunków do budowy, utrzymania i eksploatacji instalacji i urządzeń do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych przez przedsiębiorców.

System zbiórki odpadów komunalnych na terenie gminy będzie realizowany w najbliższym czasie przez firmy zewnętrzne. Dlatego też te firmy powinny zapewnić możliwość prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów ze strumienia odpadów komunalnych.

2.4. Działania zmierzające do redukcji ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, kierowanych na składowiska odpadów.

W planach wyższego rzędu został wprowadzony obowiązek osiągnięcia odpowiednich ograniczeń w składowaniu odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, o czym będzie mowa poniżej.

Odpady ulegające biodegradacji czyli organiczne nie są w oddzielny sposób zbierane na terenie gminy (poza odpadami zagospodarowywanymi przez mieszkańców w przydomowych kompostownikach). Wynika to z faktu, że dotychczas nie było obowiązku osobnego gospodarowania tymi odpadami. Ażeby móc prowadzić taki proces w sposób zorganizowany trzeba się dobrze przygotować i wykonać niezbędne inwestycje. Odpady trzeba przede wszystkim zebrać z terenu gminy a następnie przeprowadzić proces ich zagospodarowania z ewentualnym uwzględnieniem procesu kompostowania. Kompostowanie może się odbyć w przygotowanych do tego celu urządzeniach lub placach. Technologie kompostowania odpadów w kraju nie są zbyt rozwinięte i sprawdzone. Wytworzony kompost musi odpowiadać pewnym normom i potrzebny jest zbyt na ten wyrób. Trzeba wieloletnich doświadczeń ażeby poradzić sobie z tym zadaniem. Część odpadów organicznych może być zagospodarowywana w sposób inny niż kompostowanie.

Temat ograniczeń w deponowaniu na składowiskach ww. odpadów został zbyt mocno zrzucony na barki gmin. W planach wyższych rządów mówi się, że gmina ma osiągnąć taki to a taki poziom redukcji odpadów ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska. Jednakże zbyt wiele jest niejasności w tym temacie, aby autorytatywnie rozwiązać powyższą kwestię.

Zgodnie z art. 16a ustawy o odpadach do obowiązkowych zadań własnych gmin należy zapewnienie warunków ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania. Docelowo określono, że do roku 2020 ilość komunalnych odpadów biodegradowalnych, jakie nie mogą trafić na składowiska nie może przekroczyć 65% odpadów organicznych wytworzonych w 1995 r. Według wykonujących niniejsze opracowanie ilość odpadów biodegradowalnych wytworzonych za rok 1995 może być w skali kraju i województwa zawyżona, ponieważ w roku 1995 nikt nie prowadził bilansu takich odpadów.

Ilość hipotetyczna powstających w 2005 r. na terenie gminy odpadów biodegradowalnych wynosi ok. 165 Mg (odpady tzw. kuchenne, zielone i makulatura).

W związku z wprowadzeniem obowiązku ograniczenia ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska w 2010 r (o 25 %) w stosunku do całkowitej masy odpadów ulegających biodegradacji wytworzonych w 1995 r. należałoby ustalić ile takich odpadów mogło powstać w ww. roku (1995). Następnie według tego stanu liczyć ile odpadów powinno podlegać ograniczeniom. W planach podaje się ilości odpadów, jakie powstaną w przyszłości i w stosunku do tych wielkości oblicza się ilości odpadów, jakie należy zagospodarować w sposób inny niż składowanie. Oczywiście w roku 1995 nikt nie liczył ile powstawało odpadów ulegających biodegradacji.

Według analizy wykonujących niniejsze opracowanie ilość odpadów biodegradowalnych wytwarzanych w 1995 r. może wynosić ok. 82 % takich odpadów wytworzonych w 2003 r. (na podstawie przeprowadzonej analizy). Wobec powyższego 25 % odpadów organicznych jakie należy do 2010 r. zagospodarowywać na terenie gminy inaczej niż poprzez składowanie z ilości 135,3 Mg (165 Mg x 82 %) daje wielkość ok. **33,8 Mg**. Taką ilość odpadów ulegających biodegradacji należy w dowolny sposób wyeliminować ze składowania do 2010 r. Można to osiągnąć np. poprzez kompostowanie odpadów organicznych w kompostownikach przydomowych, selektywne zebranie takiej ilości papieru i tektury (opakowaniowej i nieopakowaniowej) lub selektywną zbiórkę odpadów roślinnych i dalsze ich

zagospodarowanie. Według przedmiotowej analizy ilości odpadów biodegradowalnych, jakie nie mogą trafić do składowania w kolejnych latach progowych mogą wynieść odpowiednio ok. **67,7 Mg (2013 r.)** i **88 Mg (2020 r.)**.

Tabela 5. Struktura ilościowa odpadów biodegradowalnych, pochodzące w terenie gminy Czernice Borowe, które nie mogą trafić na składowiska odpadów [w Mg].

2010 r.	2013 r.	2020 r.
33,8 Mg	67,7 Mg	88 Mg

Tabela 6. Bilans odpadów biodegradowalnych dla gminy uwzględniający przyjęty plan działań ograniczających kierowanie odpadów biodegradowalnych na składowiska (Mg)

Wyszczególnienie	2010	2013	2020
Ilość wytwarzanych odpadów organicznych do zagospodarowania	165	165	165
Ilość odpadów zielonych	14	14	14
Ilość odpadów kuchennych ulegających biodegradacji	98	98	98
Opakowania z papieru i tektury	26,5	26,5	26,5
Papier i tektura nieopakowaniowe	26,5	26,5	26,5
Ilości odpadów jakie nie mogą trafić na składowiska	33,8	67,7	88,0
Zagospodarowanie odpadów organicznych i zielonych przez mieszkańców we własnym zakresie (założono 60 %)	67,2	67,2	67,2
Niezbędna dodatkowa zbiórka selektywna papieru opakowaniowego i nieopakowaniowego w celu osiągnięcia właściwego poziomu	0	0,5	20,8

Przy założeniu kompostowania domowych odpadów organicznych i zielonych na terenie wiejskim na poziomie 60 % (ze 112 Mg) w 2010 roku osiągnięcie wielkości 33,8 Mg tych odpadów, jakie należy wyeliminować ze składowania dokonane zostanie poprzez takie właśnie działanie mieszkańców gminy. Powyższe oznacza kompostowanie rocznie przez każdego mieszkańca 8 kilogramów odpadów bio. W roku 2013 kompostowanie powinno być wsparte minimalną ilością zebranych odpadów z papieru i tektury (0,5 Mg). W roku 2020 ilość zebranych selektywnie odpadów z papieru i tektury, z racji ograniczania kierowania odpadów biodegradowalnych na składowiska powinna wynieść 20,8 Mg.

W celu kontrolowania ilości odpadów poddawanych kompostowaniu w pierwszej kolejności należy przeprowadzić rozeznanie ile odpadów biodegradowalnych jest faktycznie zagospodarowanych przez osoby indywidualne w prywatnych kompostownikach. Równolegle wskazane jest rozszerzenie selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych zaliczanych jako biodegradowalnych. Selektywna zbiórka i przekazanie do odzysku papieru i tektury powoduje realizację ograniczenia ilości odpadów organicznych składowanych na składowisku.

Tak więc ujęcie w ramy ewidencyjne odpadów (zaliczanych do biodegradowalnych), odpadów kompostowanych w przydomowych kompostownikach, selektywnie zbieranych odpadów makulatury i papieru ułatwi spełnienie wymogu ograniczenia ilości komunalnych odpadów biodegradowalnych kierowanych na składowiska.

Ograniczanie ilości odpadów komunalnych biodegradowalnych kierowanych na składowiska jest jedynym limitem przedstawionym w myśl rozporządzenia w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami.

IV. ZAŁOŻONE CELE I PRZYJĘTY SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI.

1. Założone cele.

Główny cel gospodarki odpadami powinien brzmieć – “Minimalizacja zagrożeń powodowanych przez odpady”

Cele gminne podporządkowane celowi głównemu powinny przedstawiać się następująco:

- zapobieżenie powstaniu odpadów,
- ograniczenie ilości wytwarzanych odpadów,
- ograniczenie negatywnego wpływu odpadów na środowisko,
- powtórne wykorzystanie odpadów,
- dobry system gospodarowania odpadami,
- ograniczenie ilości komunalnych odpadów ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska,
- brak nielegalnych miejsc wyrzucania odpadów (wysypisk),
- wysoka świadomość społeczeństwa w zakresie postępowania z odpadami.

Według klasycznej zasady najlepiej jest zapobiegać powstawaniu odpadów. Jeżeli już odpady muszą powstawać to należy ograniczać ich ilość. Gdy już odpady powstaną i nie da się ograniczyć ich ilości to trzeba eliminować ich ewentualny negatywny wpływ na środowisko i starać się o powtórne wykorzystanie odpadów.

Dla powstałych odpadów wskazane jest stworzenie dobrego systemu gospodarowania nimi (gromadzenia, zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania), właśnie w takiej kolejności.

Ponadto sposób gospodarowania odpadami wynika z lokalnych uwarunkowań. W przypadku gminy Czernice Borowe jest to posiadanie składowiska odpadów innych niż niebezpieczne nie spełniającego wymogów stawianych tego typu obiektom. Nie ma uzasadnienia ekonomicznego dostosowywanie składowiska do obowiązujących wymagań ochrony środowiska. Obecnie zasadnicza część odpadów do unieszkodliwiania poprzez składowanie z terenu gminy wywożona jest poza jej teren. Stąd istnieje ewentualność korzystania z takiej formy pozbywania się odpadów komunalnych (wywóz na składowiska pozagminne) do czasu upływu obowiązywania niniejszego Planu, z włączaniem się w działania wspólne z innymi gminami powiatu dla docelowego rozwiązania sprawy gospodarki odpadami komunalnymi. Wymogi zawarte w przepisach w związku z akcesją do Unii Europejskiej muszą znaleźć swoje odzwierciedlenie w stawianych celach gospodarowania odpadami (dotyczy m. in. redukcji odpadów biodegradowalnych kierowanych na składowiska). Podwyższanie

świadomości ekologicznej społeczeństwa jest kapitałem na przyszłość i koniecznym elementem skuteczności systemu gospodarowania odpadami.

W powiatowym planie gospodarki odpadami powiatu przasnyskiego przedstawiono zakładane cele na lata 2004-2007 dla określonego ogólnie systemu gospodarowania odpadami. Podstawowe działania w ramach osiągania zakładanych celów dotyczą: wprowadzania selektywnej zbiórki odpadów, w tym niebezpiecznych, opracowania koncepcji zagospodarowania odpadów komunalnych zmieszanych z uwzględnieniem ich unieszkodliwiania poprzez składowanie na obiekcie zlokalizowanym na terenie powiatu (Ogłęda). Jeżeli takie rozwiązanie unieszkodliwiania odpadów nie będzie do przyjęcia, możliwe jest połączenie się w realizacji gospodarki odpadami z gminami z innych powiatów. Nie zamknięto możliwości budowy lub rozbudowy składowisk gminnych. Jednak w przypadku gminy Czernice Borowe taka ewentualność nie powinna być brana pod uwagę.

2. Projektowany system gospodarki odpadami, w szczególności komunalnymi i opakowaniowymi, uwzględniający ich zbieranie, transport, odzysk i unieszkodliwianie, ze wskazaniem miejsca unieszkodliwiania odpadów

W działaniach w zakresie gospodarowania odpadami należy przestrzegać zasady, że zmiany należy dokonywać **metodami ewolucyjnymi**. Wprowadzanie nowych, ale często bardzo drogiej rozwiązań, skutkuje tym, że wytwórcy odpadów i często samorządy są nadmiernie obciążane finansowo w stopniu nie do przebrnięcia. Skutkować to może niewydolnością finansową lub odstępowaniem od wprowadzonego systemu. Wprowadzanie nowoczesnych rozwiązań dużo droższych od już stosowanych sprawia, że wytwarzający odpady wyrzucają je do rowów i zagłębień terenowych.

Jak już wcześniej przedstawiono systemy gospodarowania odpadami komunalnymi są tworzone w ten sposób, że zawsze składowisko jest bazowym ich elementem, do unieszkodliwiania zasadniczej części odpadów lub balastu pochodzącego z sortowania odpadów komunalnych. W przypadku prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów w szerokim zakresie czy też prowadząc spalarnię odpadów będą powstawały pozostałości, które muszą być gdzieś zdeponowane. Oczywiście technologie produkcji wyrobów z pozostałości po spalaniu odpadów już są przedstawiane, ale koszty takiego postępowania są bardzo wysokie a efekt nieznany.

Jednakże do uruchomienia systemu gospodarki odpadami w systemie międzygminnym może upłynąć trochę czasu, ile dokładnie nie wiadomo. Wobec powyższego zasadnicze kwestie gospodarowania odpadami wymagają bieżących działań ze strony władz gminy. Pozostałe mogą być ustalone na etapie działania ewentualnego związku międzygminnego.

2.1. Założenia systemu gospodarki odpadami wynikające z powiatowego planu.

Plan powiatowy nie narzuca konkretnych rozwiązań, które mają być realizowane na szczeblu gminnym. Pozostawia pewną swobodę wyboru dla samorządów szczebla podstawowego. Jednakże wskazuje, że rejon gospodarki odpadami ze składowiskiem, sortownią i kompostownią może funkcjonować w Przasnyszu. Ponadto przedstawia zadania, jakie samorządy gminne powinny wziąć pod uwagę przy konstruowaniu własnych planów gospodarki odpadami.

2.2. Sposób zagospodarowania odpadów komunalnych z terenu gminy.

Jak już wcześniej wspomniano, zazwyczaj system w miarę nowoczesnej gospodarki odpadami musi dysponować składowiskiem odpadów spełniającym współczesne wymogi. Składowisko jest niezbędne w przypadku zarówno deponowania odpadów jeszcze nie

wyselekcjonowanych (zmieszanych), jak i pozostałości z selekcji i sortowania odpadów. Składowisko jest potrzebne nawet przy spalaniu odpadów komunalnych.

Gmina Czernice Borowe nie dysponuje czynnym składowiskiem odpadów. Modernizacja składowiska w Chojnowie nie była racjonalna. Wobec powyższego wskazane jest rozwiązywanie problemu zagospodarowania odpadów wspólnie z innymi gminami (szczególnie powiatu przasnyskiego). Gmina nie posiada własnego zakładu komunalnego mogącego świadczyć usługi w zakresie wywozu odpadów komunalnych. Aktualnie odpady z terenu gminy zbierają i wywożą na inne składowiska dwa podmioty zewnętrzne. Wobec powyższego Gmina Czernice Borowe w zakresie gospodarowania odpadami będzie musiała współpracować w najbliższym czasie z takim podmiotem spoza jej terenu. Obowiązki Gminy w zakresie gospodarki odpadami pokrywają się w znacznej części z wymogami stawianymi podmiotom zajmującym się odbiorem odpadów komunalnych, w szczególności jeśli chodzi o selektywną zbiórkę odpadów.

Możliwa i zasadna będzie współpraca w zakresie zagospodarowania odpadów komunalnych z innymi gminami powiatu przasnyskiego i rejonu ciechanowskiego.

2.2.1. Sposób zbierania i gromadzenia (magazynowania) odpadów komunalnych niesegregowanych.

Zbieranie i magazynowanie odpadów w miejscu powstawania stanowi pierwszy etap systemu ich usuwania i dalszego gospodarowania. Usuwanie odpadów z mieszkań i innych miejsc wytwarzania oraz sposób ich przechowywania na terenie nieruchomości mają znaczący wpływ na czystość i stan sanitarny w otoczeniu, a tym samym na poziom życia mieszkańców. Z uwagi na uciążliwość tej operacji powinna ona stanowić etap krótkotrwały i przejściowy.

Dla warunków Polski za optymalną częstotliwość wywozu proponuje się:

- dla centrum usługowo-handlowych – codziennie
- dla budownictwa zwartego i osiedlowego – 2 razy w tygodniu
- dla budownictwa jednorodzinnego – 1 raz w tygodniu
- dla budownictwa zagrodowego – 1 raz w miesiącu.

Sposób zbierania odpadów związany jest ściśle ze sposobem ich wywozu (transportu) do miejsc zagospodarowania (unieszkodliwiania). W ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach w art. 6 ust. 1 przedstawiono, że właściciele nieruchomości przy wykonywaniu obowiązku pozbywania się odpadów komunalnych obowiązani są do udokumentowania korzystania z usług wykonywanych przez zakład będący gminną jednostką organizacyjną lub przedsiębiorcą posiadającego zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości.

Do zadań organów samorządowych należy egzekwowanie dokumentowania przez wytwórców odpadów komunalnych poprawności pozbywania się odpadów. W przypadku terenów gminnych i ogólnie dostępnych miejsc rekreacji niezbędne jest dostosowanie ilości pojemników do zbierania odpadów i częstotliwości odbioru do potrzeb.

W przepisach ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach jest zapis o możliwości podjęcia przez radę gminy w drodze uchwały po uzyskaniu w drodze referendum akceptacji mieszkańców, decyzji o przejęciu od właścicieli nieruchomości wszystkich lub wskazanych obowiązków w zakresie odbioru odpadów. Przejmując obowiązki rada gminy ustaliłaby opłatę ponoszoną przez właścicieli nieruchomości za wykonywanie za nich czynności w zakresie odbioru odpadów. To rozwiązanie według autora niniejszego planu jest rzadko stosowane w Polsce i dotyczy raczej społeczności o wysokiej stopie dochodów. Taki system odbioru odpadów dla gminy Czernice Borowe jest możliwy, ale nie proponowany w niniejszym opracowaniu.

Aktualnie teren gminy jest w zasadniczym stopniu objęty zorganizowaną zbiórką odpadów zmieszanych, pojemniki zostały przekazane mieszkańcom przez urząd gminy jaki

i firmę odbierającą odpady. Na terenie gminy działają podmioty zewnętrzne, które wywożą odpady od mieszkańców na składowiska odpadów.

Miejsca ustawienia pojemników do zbierania odpadów na terenie każdej posesji powinny być w miarę urządzone, o ile jest to możliwe pojemniki powinny stać na utwardzonych powierzchniach.

Sposób gromadzenia odpadów zmieszanych odbywa się z zastosowaniem pojemników o pojemności 110-240 l, 1100 l i kontenerów KP-7. Częstotliwość wywozu odpadów poza ogólnymi wymaganiami jest dostosowana do potrzeb właściciela posesji.

Docelowo na terenie gminy można przewidywać stosowanie następujących urządzeń do zbierania odpadów komunalnych:

- kosze uliczne o pojemności od 20 do 70 l;
- pojemniki na odpady zmieszane o pojemności 110 l, 120 l, 240 l, 1100 l;
- kontenery o pojemności co najmniej 7 m³;
- worki z tworzyw sztucznych;
- do selektywnej zbiórki odpadów pojemniki o pojemności 110 l, 120 l, 240 l, 1100 l, 1500 l i worki z tworzyw sztucznych.

Odpady komunalne, które nie są zbierane w sposób selektywny, należy gromadzić w pojemnikach lub kontenerach o minimalnej pojemności:

- gospodarstwa domowe:
  - a/. 1 pojemnik 110-120 l – na nie więcej niż cztery osoby,
  - b/. 1 pojemnik 240 l – na nie więcej niż osiem osób,
  - c/. 1 pojemnik 1100 l – na nie więcej niż 32 osoby.
- zakłady pracy i firmy usługowe:
  - a/. 1 pojemnik 110-120 l – na nie więcej niż ośmiu pracowników,
  - b/. 1 pojemnik 240 l – na nie więcej niż szesnastu pracowników.
- Placówki handlowe:
  - a/. 1 pojemnik 110-120 l – przy powierzchni handlowej do 25 m²,
  - b/. 1 pojemnik 240 l – przy powierzchni handlowej ponad 25 m² do 50 m²,
  - c/. 1 pojemnik 1100 l – przy powierzchni handlowej ponad 50 m² do 100 m².

Równoległe z prowadzeniem na terenie gminy własnej lokalnej gospodarki odpadami zasadne jest dalsze zaangażowanie i uczestnictwo w celowym związku gmin na zasadach udziałowca dla wspólnego rozwiązania kwestii zagospodarowania odpadów (w szczególności komunalnych) w ramach gmin powiatu przasnyskiego oraz ciechanowskiego i innych mogących potencjalnie przyłączyć się do takiego przedsięwzięcia.

2.2.2. Sposób zbierania i gromadzenia (magazynowania) odpadów komunalnych selektywnie zbieranych (w szczególności opakowaniowych).

W przypadku gminy Czernice Borowe powinien być usprawniony i rozszerzany system selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w kolejnych miejscach na terenie gminy. Miejscami wskazanymi do wprowadzenia selektywnej zbiórki w kolejnym okresie są duże skupiska ludności w miejscowościach pozbawionych takiej możliwości gospodarowania odpadami. Prowadzenie takiej formy gospodarowania odpadami poza selekcją odpadów użytkowych musi uwzględniać wyselekcjonowanie ze strumienia odpadów komunalnych trafiających na składowisko odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne, których składowanie nie jest lub nie będzie dozwolone lub deponowanie, których stwarza problemy eksploatacyjne. Stąd

zasadne jest wprowadzenie zbiórki odpadów innych np. zużytych baterii (w szkołach, przedszkolach i placówkach handlowych posiadających w ofercie nowe baterie).

Prowadzenie systemu selektywnej zbiórki odpadów stwarza problemy natury finansowej, organizacyjnej i społecznej, do których można zaliczyć:

- posiadanie środków finansowych na organizowanie systemu,
- zorganizowanie warunków techniczno-organizacyjnych obsługi systemu selektywnej zbiórki odpadów,
- zapewnienie zbytu zebranych surowców i odpadów,
- uzyskanie aprobaty społecznej i pozytywnego nastawienia mieszkańców.

Rozwiązanie ww. problemów zależy od:

- pozyskania środków finansowych,
- zaangażowania organizacyjnego osób związanych z organizacją systemu,
- aktualnej możliwości odbioru surowców wtórnych i odpadów pochodzących z selektywnej zbiórki,
- przeprowadzenia akcji edukacyjno-propagandowej zachęcającej do udziału w systemie.

Wprowadzanie i prowadzenie systemu selektywnej zbiórki odpadów jest działaniem trudnym i niestety nie przynosi oczekiwanych dochodów. Jednakże tereny objęte selektywną zbiórką odpadów są postrzegane jako posiadające atrakcyjny wizerunek. Prawdopodobnie w niedługim czasie selektywna zbiórka odpadów stanie się standardem. Faktem jest, że z racji prowadzenia selektywnej zbiórki mniej odpadów trafia na składowisko.

Dodatkowo przepisy prawne nakładają na gminy jak i na podmioty odbierające odpady komunalne do prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów.

Odpady komunalne, które zbierane w sposób selektywny, należy gromadzić:

- a/. w pojemnikach lub kontenerach,
- b/. w workach z tworzyw sztucznych.

Należy stosować kolorystykę pojemników zgodną z powszechnie stosowaną przy selektywnej zbiórce.

Do selektywnej zbiórki docelowo powinny być przewidziane następujące odpady:

* odpady opakowaniowe:

- tworzywa sztuczne: PE (folia, opakowania art. chemii gospodarstwa domowego), PET (opakowania po napojach), inne tworzywa sztuczne (pianka poliuretanowa, styropian),
- szkło,
- makulatura (w ograniczonym zakresie z racji zagrodowego charakteru gminy),
- pozostałe opakowania według zapotrzebowania, tj. ich występowania wśród odpadów komunalnych (aluminiowe, drewniane, wielomateriałowe (opakowania po sokach), metalowe).

* odpady niebezpieczne:

- zużyte baterie,
- zużyte akumulatory,
- zużyte oleje smarowe,
- zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne zawierające substancje niebezpieczne (np. świetlówki i urządzenia jak np. lodówki, monitory komputerów, telewizory),
- odpady zawierające azbest,

- pojazdy wycofane z eksploatacji,

* inne

- obojętne,
- zużyte opony,
- odpady wielkogabarytowe,
- odpady organiczne (ulegające biodegradacji),
- budowlane,
- inne specyficzne odpady

* odpady z oczyszczalni ścieków – osady ściekowe (po uruchomieniu oczyszczalni).

Jak już wcześniej wspomniano powodzenie wprowadzenia w szerszym stopniu systemu selektywnej zbiórki odpadów jest uzależnione w znacznym stopniu od posiadanych środków finansowych i w tym względzie szczególnie na wstępie należy połączyć możliwe źródła finansowania przedsięwzięcia. W dalszej części prowadzenie systemu selektywnej zbiórki nie będzie możliwe bez stałego wsparcia finansowego. Takie działanie nie przynosi dochodów, a zwiększanie zakresu selektywnej zbiórki (terytorialnego lub rzeczowego) powoduje wzrost nakładów.

Proponowany system zbiórki (w szczególności selektywnej) odpadów.

- tworzywa sztuczne, makulatura i szkło są już zbierane na terenie gminy, co prawda w ograniczonym zakresie i bez wymiernych efektów (ilość zebranych odpadów), pozostaje kwestia rozszerzenia takiej zbiórki i zdobywanie doświadczeń w tym zakresie. W uzgodnieniu z firmą odbierającą odpady komunalne zmieszane należy ustawić kolejne pojemniki w nowych miejscach, większych skupisk ludności oraz wprowadzić pilotażowy workowy sposób zbierania odpadów w jednej lub kilku miejscowościach. Odpady mogą być odbierane okresowo przez firmę wywożącą odpady zmieszane.

Odpady niebezpieczne

- zużyte akumulatory (te które nie są przekazywane przy zakupie akumulatora nowego). System selektywnej zbiórki będzie polegał na możliwości przekazania zużytego akumulatora przez mieszkańca gminy firmie odbierającej odpady komunalne. Prawdopodobnie popyt na złomy metali powoduje, że ten odpad zbierany jest samorzutnie przez zbieraczy złomu. Ważne jest, aby w akcji informacyjnej mieszkańcy gminy byli informowani o istniejącej formie zbiórki akumulatorów. Aktualnie gmina nie dysponuje miejscem do zapewnienia zbiórki tych odpadów. Odpady mogą być odbierane cyklicznie przez firmę odbierającą odpady komunalne. W latach 2010-2013 system zbiórki tego odpadu zostanie dostosowany do potrzeb mieszkańców gminy (po zdobyciu doświadczenia w zbieraniu odpadu).

- zużyte oleje smarowe - system selektywnej zbiórki będzie polegał na możliwości przekazania odpadu przez mieszkańca gminy firmie zbierającej takie odpady na zgłoszenie lub w wyznaczonym miejscu na terenie gminy. Magazynowanie odpadu w pojemniku metalowym lub z tworzywa sztucznego (beczka). Odpad następnie zostanie przekazany uprawnionej firmie.

- zużyte baterie do urządzeń elektronicznych – system zbierania tego odpadu powinien zostać wprowadzony w pierwszej kolejności poprzez ustawienie pojemników w szkołach. Okresowo odpad powinien być odbierany ze szkół i przekazywany odbiorcy zewnętrznemu. Dodatkowo odpad ten może być odbierany okresowo bezpośrednio od mieszkańców przez firmę odbierającą odpady zmieszane.

- zużyte urządzenia zawierające substancje niebezpieczne (światłówki i urządzenia elektryczne i elektroniczne np. lodówki, telewizory, monitory), odpady mogą być zbierane okresowo na zasadzie wystawek. Szacuje się, że w skali rocznej likwidowanych jest w Polsce ok. 1,4 mln szt. urządzeń chłodniczych (4 na 100 mieszkańców), które zawierają ok. 1600 ton freonu. Te odpady nie są zbierane na terenie gminy od mieszkańców. Zbieranie odpadowych urządzeń zostanie wprowadzone wobec dyspozycji prawnych w tym zakresie. W pierwszej kolejności stosowane będą okresowe zbiórki tego rodzaju odpadów bezpośrednio od mieszkańców. Podpisana zostanie umowa z odbiorcą tego rodzaju odpadów.

- odpady zawierające azbest, są to odpady, które będą się pojawiały w coraz większej ilości z racji wymiany np. pokryć dachowych. Na terenie powiatu występują firmy zewnętrzne posiadające zezwolenia na odbiór tego rodzaju odpadów. Demontaż płyt azbestowych mogą realizować firmy posiadające stosowne zezwolenia. Firmy zewnętrzne, szczególnie wykonujące usługę usuwania wyrobów z azbestu (odpadów) odbierają go do unieszkodliwienia. Mieszkańcy gminy będą informowani o sposobie pozbycia się odpadu w sposób zgodny wymogami przepisów prawa. W latach 2010-2013 system zbiórki tego odpadu zostanie dostosowany do możliwości gminy.

Na podstawie dostępnych danych można powiedzieć, że na terenie gminy występuje co najmniej ok. 1300 Mg wyrobów mogących potencjalnie stać się odpadem. Koszt demontażu płyt azbestowo-cementowych i odbioru do unieszkodliwienia to co najmniej 1000 zł/Mg.

- pojazdy wycofane z eksploatacji, prywatne mieszkańców gminy Czernice Borowe w związku z obowiązującymi przepisami w zakresie wyrejestrowywania pojazdów muszą być przekazywane do uprawnionej przez Wojewodę zbiornicy. Na terenie gminy nie ma firm odbierających takie odpady, są natomiast na terenie Ciechanowa i Makowa Mazowieckiego. Mieszkańcy będą informowani o możliwości pozbycia się odpadu poprzez przekazanie do uprawnionej zbiornicy lub stacji demontażu.

- inne według potrzeb (np. opakowania po środkach ochrony roślin, odpady farb i lakierów), „nowe” odpady do selektywnej zbiórki mogą się pojawiać i na bieżąco będzie trzeba rozwiązywać te kwestie. Zebranie ww. odpadów będzie odbywać się w ramach obwoźnej zbiórki przez podmiot realizujący odbiór odpadów na terenie gminy. W trakcie opracowywania niniejszego planu w strumieniu odpadów komunalnych nie wyspecyfikowano odpadów zawierających substancje PCB.

* inne

- obojętne, te odpady to ziemia z wykopów (która w myśl przepisów najczęściej jest odpadem), kamienie czy też odpady obojętnego gruzu budowlanego. Takie odpady są zagospodarowywane na bieżąco przez podmioty lub osoby zainteresowane pozyskaniem tego odpadu. Do odbioru takich odpadów będą podstawiane specjalne kontenery na zgłoszenie, a odpad będzie odbierany przez firmę zajmującą się odbiorem odpadów z terenu gminy.

- budowlane, opis jak wyżej.

- zużyte opony, odpady mieszkańcy gminy mogą przekazywać firmie realizującej odbiór odpadów selektywnie zbieranych z terenu gminy np. w określone dni tygodnia. Do czasu przyjęcia innych rozwiązań przewiduje się uruchomienia systemu okresowej zbiórki tego rodzaju odpadów (odbiór w określony dzień). Coraz więcej opon wymienia się w stacjach obsługi (wymiana bezpłatna). Mieszkańcy będą informowani o takiej możliwości przekazywania odpadów.

- odpady wielkogabarytowe, takie odpady (np. meble w szczególności tapicerowane) stwarzają znaczny kłopot w ich zagospodarowaniu (rozmontowaniu), potrzebne są duże nakłady sił

i środków. W ostatnich latach zauważa się wyraźny wzrost ilości takich odpadów. Społeczeństwo pozbywa się starych mebli. Przy okazji wymiany na nowe pojawiają się również opakowania gabarytowe. Z odpadów gabarytowych najbardziej problemowymi są meble tapicerowane zawierające kłopotliwe w zagospodarowaniu pianki poliuretanowe. Dla gminy udział ww. odpadów gabarytowych szacuje się na ok. 5,6 % masy odpadów komunalnych. Odpady wielkogabarytowe wymagają okresowego zebrania z miejsc wytwarzania oraz kłopotliwego i czasochłonnego demontażu w sortowni (zbiornicy). Na terenach wiejskich część odpadów wielkogabarytowych jest demontowana i takie jak np. drewno - spalane. Organizowane będą coroczne akcje odbioru tego rodzaju odpadów. Przewiduje się wprowadzenie systemu zbierania tego typu odpadów jako usługa na telefon lub zbieranie odpadu w określone dni.

- odpady organiczne (ulegające biodegradacji), zaszeregowanie powstających odpadów do tej kategorii jest i będzie kwestią dyskusyjną. Do tych odpadów zalicza się zarówno odpady organiczne (roślinne i zwierzęce) nieprzetworzone (np. odpady roślinne z kuchni czy też skoszoną trawę) ale także opakowania z papieru czy też osady ściekowe. Jednakże w przypadku odpadów biodegradowalnych występują dyspozycje zawarte w planach wyższych rządów wynikające z przepisów prawa, do ograniczenia ilości tych odpadów składowanych na składowiskach w stosunku do ilości odpadów wytwarzanych w roku 1995. Pierwszym terminem realizacji zobowiązań ograniczających jest data 2010 r. (ograniczenie o 25 %). Jak się okazuje ograniczenie ilości odpadów biodegradowalnych może następować w różny sposób (nie tylko poprzez kompostownie). Odpady drzewne będą zagospodarowane poprzez spalanie (w kotłach grzewczych), odpady papieru i tektury będą selektywnie zbierane i przekazywane do recyklingu. Na terenach wiejskich znaczna część odpadów jest kompostowana w przydomowych, przyzagrodowych lub działkowych kompostownikach. Ilość odpadów poddawanych obecnie procesowi kompostowania przez mieszkańców gminy jest nieokreślona (szacowana jako ok. 60% odpadów zielonych i kuchennych ulegających biodegradacji). Wskazane byłoby przeprowadzenie badań ankietowych dokładniejszej skali wykorzystania odpadów organicznych bezpośrednio przez mieszkańców. Do końca 2007 r. przewidziane jest rozeznanie co do ilości odpadów kompostowanych w przydomowych kompostownikach. Zagospodarowanie odpadów zielonych w postaci gałęzi odbywa się na terenie gminy poprzez ich rozdrabnianie i spalanie w gminnych kotłowniach.

- przeterminowane leki, zbieranie leków przeterminowanych będzie odbywać się w aptece w specjalnie ustawionych pojemnikach (np. kartonowych) lub w określonych terminach zorganizowany zostanie odbiór tych odpadów od mieszkańców gminy (np. 1-4 razy w roku), a po zebraniu odpady przekazane będą do unieszkodliwienia. System zbierania leków zostanie uruchomiony poprzez aptekę (za ewentualną zgodą właściciela) lub w ramach okresowych odbiorów od mieszkańców przez firmę obierającą odpady komunalne zmieszane.

- inne specyficzne odpady - padłe sztuki zwierząt – aktualnie w przypadku pojawienia się takiego odpadu zgłaszane jest zapotrzebowanie na ich odbiór firmom zajmującym się zbiórką tego odpadu. Firmy te odbierają odpady na zgłoszenie.

* odpady z oczyszczalni ścieków – osady ściekowe. Z racji braku oczyszczalni wytwarzającej odpady w ilościach wymagających podejmowania szczególnych działań nie rozpatrywano szerzej tej kwestii. Ścieki z terenu gminy mają być odprowadzane do oczyszczalni poza jej terenem.

Sposób rozliczenia za przyjęte od mieszkańców odpady może być uzależniony na przykład od pozyskania dofinansowania do zbiórki odpadów. Zasadniczo wytwórca odpadów (poza szczególnymi wyjątkami) powinien ponosić koszty zagospodarowania odpadów wytworzonych przez siebie.

Wprowadzanie selektywnej zbiórki odpadów pociąga za sobą dodatkowe nakłady finansowe na gospodarkę odpadami.

2.2.3. Środki transportu odpadów.

Środki transportu odpadów zmieszanych są uzależnione od stosowanych pojemników do ich zbierania oraz od podmiotu realizującego odbiór odpadów. Ponieważ na terenie gminy są już ustawione pojemniki to zarówno obecne firmy prowadzące odbiór i transport odpadów komunalnych jak i realizujące te zadania w przyszłości będą stosowały środki transportu współpracujące z ustawionymi pojemnikami.

Środki transportu stosowane w ramach selektywnej zbiórki odpadów są ściśle związane ze sposobem zbierania, a bliżej z pojemnikami stosowanymi do tego celu. Czasami już posiadany środek transportu wymusza sposób zbierania odpadów (rodzaj pojemników). Tutaj też rodzaje pojemników stosowanych do selektywnej zbiórki są dostosowane do możliwości technicznych firmy, która będzie realizowała odbiór odpadów zebranych selektywnie.

Tak jak wcześniej przedstawiono pojemniki stosowane do selektywnej zbiórki odpadów są ściśle związane ze środkiem transportu, a ściślej z możliwością rozładunku pojemników. Do selektywnej zbiórki obecnie stosowane są pojemniki typu „Racibórz”. Do gromadzenia odpadów zmieszanych przewidziano pojemniki o pojemności 110,120,240 l i kontenery KP-7.

2.2.4. Odbiorcy zebranych odpadów.

Do funkcjonowania systemu selektywnej zbiórki odpadów niezbędni są odbiorcy zebranych odpadów. W przypadku gminy Czernice Borowe odpady selektywnie zbierane aktualnie wywożone są na składowisko w Chojnowie. W przyszłości odpady selektywnie zbierane będzie odbierała firma zewnętrzna.

2.2.5. Odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych

Podstawowym sposobem postępowania z odpadami komunalnymi jest i przez wiele lat jeszcze będzie ich unieszkodliwianie poprzez składowanie na składowisku. Jak już wcześniej wspomniano gmina nie posiada własnego składowiska odpadów. Wobec powyższego niezbędny jest wywóz odpadów poza teren gminy. Rozbudowa składowiska gminnego jest nie zalecana.

Aktualnie nie jest prowadzony zorganizowany odzysk odpadów komunalnych na terenie gminy, a ewentualne uruchomienie takiej działalności przez podmioty gospodarcze wymaga indywidualnego rozpatrzenia takiej kwestii. Część odpadów zagospodarowywana jest zapewne indywidualnie przez mieszkańców gminy.

V. ZADANIA STRATEGICZNE OBEJMUJĄCE OKRES CO NAJMNIJ 8 LAT.

Niektóre zadania strategiczne będą kontynuacją działań już prowadzonych, a niektóre są zadaniami nowymi wynikającymi z potrzeby systemu organizacji gospodarki odpadami.

Cele gminne

- zapobieżenie powstaniu odpadów,
- ograniczenie wytworzonych odpadów,
- właściwa izolacja odpadów od środowiska,
- powtórne wykorzystanie odpadów,
- rozwijanie dobrego systemu gospodarowania odpadami,
- brak nielegalnych miejsc występowania odpadów,
- wysoka świadomość społeczeństwa w zakresie postępowania z odpadami.

Dla osiągnięcia powyższych celów należy realizować zadania, które będą kontynuacją zadań nie zakończonych w latach 2006-2009 i zadania wymagające stałej realizacji.

Do takich zadań będzie należało stosowanie odpowiednich nowoczesnych technologii bezodpadowych i małodpadowych, prowadzenie maksymalnego odzysku odpadów, jeżeli już one powstały oraz takie gospodarowanie odpadami, aby to działanie nie powodowało zagrożeń dla środowiska. W powyższym okresie powinien nastąpić rozwój zadań związanych z gospodarowaniem odpadami w ramach wspólnych działań z innymi gminami być może w związku celowym. Edukacja społeczeństwa poprzez różne formy przekazu będzie wymagała długoletnich działań w tym zakresie.

VI. HARMONOGRAM REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ OBEJMUJĄCY OKRES 4 LAT.

1. Rodzaj i harmonogram realizacji przedsięwzięć oraz instytucje odpowiedzialne za ich realizację.

Harmonogram realizacji przedsięwzięć na lata 2004-2007.

Lp.	Cel/przedsięwzięcie	Termin realizacji	Jednostki realizujące	Źródła finansowania
1.	Zapobieżenie powstaniu odpadów			
	Stosowanie najlepszej dostępnej technologii	2006-2009	podmioty gospodarcze	fundusze podmiotów gospod. fundusze celowe i unijne
2.	Ograniczenie wytwarzanych odpadów			
	Stosowanie nowoczesnych technologii mało odpadowych	2006-2009	podmioty gospodarcze	fundusze podmiotów gospod. fundusze celowe i unijne
3.	Ograniczenie negatywnego wpływu odpadów na środowisko			
	Właściwa izolacja (zabezpieczenie) odpadów od środowiska	2006-2009	wytwórcy i posiadacze odpadów, samorząd gminy	fundusze wytwórców i posiadaczy, fundusze gminy i celowe
4.	Powtórne wykorzystanie odpadów			
	Rozwijanie systemu selektywnej zbiórki odpadów - zakup dodatkowych pojemników	2007-2009	samorząd gminy, posiadacze odpadów	fundusze wytwórców i posiadaczy, fundusze gminy i celowe
	Wspieranie działań w zakresie odzysku odpadów	2006-2009	samorząd gminy lub zainteresowany podmiot	fundusze zainteresowanych podmiotów, fundusze miasta i celowe.
5.	Dobry system gospodarowania odpadami przemysłowymi			
	Posiadanie pełnych uregulowań formalnoprawnych gospodarowania odpadami (zezwolenia, uzgodnienia i składanie rocznych sprawozdań)	2004-2007	podmioty gospodarcze	fundusze podmiotów gospodarczych
6.	Wstępne ograniczenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji składowanych na składowiska			

	Rozwijanie systemu selektywnej zbiórki odpadów, w tym ulegających biodegradacji (makulatura)	2007-2009	samorząd gminy, wytwórcy i posiadacze odpadów	fundusze gminne, celowe, unijne, fundusze wytwórców i posiadaczy
7.	Dobry system gospodarowania odpadami komunalnymi Zapewnienie maksymalnego zorganizowanego odbioru odpadów komunalnych zmieszanych.	2006-2009	samorząd gminy	fundusze gminy, fundusze ochrony środowiska, celowe, unijne
	Współpraca z innymi samorządami w kwestii wspólnego gospodarowania odpadami	2006-2009	samorząd gminy	fundusze gminy i celowe, fundusze ochrony środowiska,
8.	Brak nielegalnych miejsc składowania odpadów			
	Przeciwdziałanie powstawaniu nielegalnych miejsc składowania odpadów	2006-2009	samorząd gminy, właściciele terenów	fundusze gminy i właściciele terenu
9.	Wysoka świadomość społeczeństwa w zakresie postępowania z odpadami			
	Podniesienie świadomości społeczeństwa w zakresie postępowania z odpadami	2006-2009	samorząd gminy, placówki edukacyjne, firmy wywożące odpady, Lasy Państwowe	fundusze gminy, celowe

2. Przewidywane koszty związane z realizacją planu.

Koszty związane z wprowadzeniem planu gospodarki odpadami przedstawiają się następująco dla poszczególnych zadań:

- Wspieranie selektywnej zbiórki odpadów (zakup pojemników do gromadzenia odpadów selektywnie zbieranych) - 5 000 PLN / rok
- Edukacja społeczeństwa – 500 PLN/rok.

Dla pozostałych zadań kosztów nie przedstawiono ze względu na ich nieokreśloną, trudną do oszacowania wielkość. Koszty eksploatacyjne będzie ponosiła firma odbierająca odpady z terenu gminy.

3. Źródła finansowania rozwoju gospodarki odpadami w gminie.

Pierwotnym źródłem finansowania rozwoju gospodarki odpadami jest budżet gminy. Bez tych środków praktycznie nie ma możliwości starania się o inne źródła finansowania. Niezbędne jest więc ujęcie tego typu wydatków na rok następnny w planie finansowym.

W zależności od dalszego zakresu rozwoju systemu zbiórki odpadów możliwe będzie korzystanie z innych form finansowania m.in. z Funduszy Ochrony Środowiska (wojewódzkiego, powiatowego i gminnego). W miarę możliwości o środki finansowe można się starać z funduszy celowych i unijnych (fundusze Strukturalne i Spójności). Z licznych programów pomocowych wspierających działania w zakresie ochrony środowiska funkcjonuje jeszcze Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego.

Duże nakłady funduszy przewidywane były na lata 2004-2006.

Trzeba stwierdzić, że realizując gospodarkę odpadami jako samodzielna gmina nie będzie możliwe pozyskanie środków objętych dolnym limitem przewidzianych na duże inwestycje i działania mocno lansowane przez różne źródła finansujące. Być może powstanie porozumienia w zakresie gospodarowania odpadami z innymi gminami umożliwi pozyskanie większych środków.

Krajowe źródła finansowania.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚ i GW)

Narodowy Fundusz wspiera działania o zasięgu krajowym i działania o znaczeniu regionalnym w zakresie gospodarowania odpadami. Dotacje są udzielane przede wszystkim na: edukację ekologiczną, monitoring środowiska, ekspertyzy i badania naukowe, ochronę przyrody, zapobieganie lub likwidację nadzwyczajnych zagrożeń, programy wdrożeniowe i rozwojowe, prace projektowe i studialne itp.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚ i GW)

Do zakresu WFOŚ i GW należy wspieranie finansowe przedsięwzięć proekologicznych o zasięgu regionalnym. Jednym z podstawowych i preferowanych w przyznawaniu pomocy finansowej kierunków jest realizacja przedsięwzięć w zakresie ochrony środowiska przed odpadami, w tym wdrażanie selektywnej zbiórki odpadów, budowa zakładów utylizacji odpadów, rekultywacja wysypisk odpadów.

Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (PFOŚ i GW)

PFOŚ i GW zostały utworzone na początku 1999r. wraz z utworzeniem powiatowego szczebla administracji państwowej. Zakres wydatkowania środków z PFOŚ i GW jest szeroki i obejmuje m.in. dofinansowanie przedsięwzięć z zakresu ochrony powierzchni ziemi oraz programów ochrony środowiska (art. 407 ustawa Prawo ochrony środowiska). Zasady przyznawania środków ustalane są indywidualnie w powiatach. W zależności od posiadanych środków te fundusze wspierają np. zakup sprzętu do prasowania odpadów z selektywnej zbiórki odpadów czy też zakup pojemników do prowadzenia tejże zbiórki.

Gminny Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (GFOŚ i GW)

GFOŚ i GW zostały utworzone w 1993 r. Nie są prawnie wydzielone ze struktury organizacyjnej gminy, więc podobnie jak PFOŚ i GW nie mają osobowości prawnej nie mają możliwości udzielania pożyczek. Celem działania gminnych funduszy jest dofinansowanie przedsięwzięć ekologicznych na terenie własnej gminy. Zasady przyznawania środków ustalane są indywidualnie w gminach.

Banki

Spośród licznych banków funkcjonujących na terytorium naszego kraju szczególną rolę odgrywa Bank Ochrony Środowiska (sama nazwa mówi za siebie). Oferuje on najwięcej środków finansowych w formie preferencyjnych kredytów i dysponuje zróżnicowaną ofertą dla prywatnych i samorządowych inwestorów.

Inne źródła finansowania

EkoFundusz

Powołany został przez Ministra Finansów w 1992 r. dla zarządzenia środkami pochodzącymi z zamiany części zagranicznego długu Polski na wspieranie przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska (tzw. ekokonwersja długu).

Ekofundusz udziela wsparcia finansowego w formie bezzwrotnych dotacji a także preferencyjnych pożyczek. Gdy inwestorem są władze samorządowe, dotacja może pokryć 30 % a nawet 50 % (w szczególnych przypadkach) kosztów. Ekofundusz może wspierać zarówno projekty dopiero rozpoczynane jak i będące w fazie realizacji, jeżeli ich rzeczowe zaawansowanie nie przekroczyło 60 %. Przedsięwzięcia, na które Polska przeznacza środki z ekokonwersji, prócz realizacji priorytetów krajowych, muszą mieć również charakter międzynarodowy. W zakresie gospodarki odpadami są to m. in. :

- tworzenie kompleksowych systemów selektywnej zbiórki, recyklingu i unieszkodliwiania odpadów komunalnych i niebezpiecznych,
- przedsięwzięcia związane z eliminacją powstawania odpadów niebezpiecznych w procesach przemysłowych i likwidacji składowisk odpadów tego rodzaju,

Fundusze Strukturalne i Fundusze Spójności

Fundusze strukturalne są najważniejszymi instrumentami polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Ich zadaniem jest wspieranie restrukturyzacji i modernizacji gospodarek krajów UE.

Podstawy Wsparcia Wspólnoty dla Polski w latach 2004-2006 będą wdrażane za pomocą:

- Sektorowych Programów Operacyjnych (SPO),

- Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR) – zarządzany na poziomie krajowym, ale wdrażany na poziomie wojewódzkim,
- Strategii Wykorzystania Funduszu Spójności, który nie należy do funduszy strukturalnych, ale realizuje założenia polityki strukturalnej UE.

W ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego będą mogły być finansowane przedsięwzięcia w zakresie gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi. Wsparcie inwestycyjne przeznaczone będzie przede wszystkim na budowę, rozbudowę lub modernizację składowisk odpadów komunalnych, systemy selektywnej zbiórki, recyklingu i odzysku odpadów komunalnych (sortownie, kompostownie). Te inwestycje mogą być współfinansowane w ramach ZPORR. Priorytety infrastrukturalne będą musiały mieć wartość co najmniej 2 mln euro. Dofinansowanie dla samorządów może sięgać 75-80 % kwalifikujących się kosztów. Oznacza to, że wsparcie mogą otrzymać zadania o ww. wartości kosztów praktycznie realizowane przez związki samorządów, które współuczestnicząc w przedsięwzięciu współfinansowanym zyskują wartość materialną (z dotacji) jako udziałowcy przedsięwzięcia.

Jest też propozycja kierowana na projekty dotyczące m. in. Gospodarki odpadami dla małych miast i wsi w tym np. likwidacji nielegalnych składowisk. Maksymalna wartość projektu w tym zakresie może wynieść nie więcej niż 2 mln euro. Jest to propozycja kierowana do małych gmin, ale kompleksowe zagospodarowanie odpadów wskazane jest prowadzić przy większym obszarze działania (kilka gmin) ze względu na koszty jednostkowe.

Równoległe z realizacją ZPORR realizowane będą w Polsce duże projekty współfinansowane z Funduszu Spójności.

Ogólne zasady oraz procedury związane z uzyskiwaniem funduszy z finansowanego instrumentu spójności zawiera Rozporządzenie Rady EWG /792/93 z dnia 30 marca 1993r. W sprawie ustanowienia finansowanego instrumentu spójności.

W ramach tego funduszu będzie możliwe wsparcie projektów dot. gospodarki odpadami komunalnymi, mających na celu stworzenie systemów zbiórki, transportu, odzysku i unieszkodliwienia odpadów komunalnych.

Główne priorytety Funduszu Spójności w ochronie środowiska w latach 2004-2006:
racjonalizacja gospodarki odpadami i ochrona powierzchni ziemi poprzez:

- budowę, rozbudowę lub modernizację składowisk odpadów komunalnych oraz tworzenie systemów recyklingu i unieszkodliwiania odpadów komunalnych (sortownie, kompostownie itp.) – działania te umożliwią stopniowe wdrożenie wymogów dyrektyw: 75/440/EWG/ramowej/, 1999/31/WE w sprawie składowisk komunalnych, 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych,
- tworzenie systemów zbiórki i unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych (w tym spalarnie), co umożliwi spełnienia wymogów dyrektywy 91/689/EWG w sprawie odpadów niebezpiecznych,
- tworzenie systemów zagospodarowania osadów ściekowych (w tym spalarnie), co umożliwi spełnienia wymogów dyrektywy 86/278/WE w sprawie osadów ściekowych,
- rekultywację terenów zdegradowanych przez przemysł i inne szkodliwe oddziaływania.

Korzystanie ze środków Funduszu Spójności w Polsce oparte będzie na Strategii Wdrażania Funduszu Spójności. Poziom pomocy przyznawanej w ramach finansowanego instrumentu spójności może mieścić się między 80 a 85% wydatków na cele publiczne.

Pozostałe 15% pochodzi z budżetu państwa, któremu przyznano środki lub z innego niezależnego źródła. Beneficjenci zainteresowani skorzystaniem z pomocy finansowej składają wstępny wniosek do właściwego wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej w postaci tzw. karty potencjalnego przedsięwzięcia współfinansowania z Funduszu Spójności na dany rok. Aplikacje do Funduszu Spójności będą przygotowywane przez

beneficjentów przy współpracy z NFOŚ i GW oraz Ministerstwem Środowiska. Gotowe aplikacje zawierające niezbędne dokumenty m.in. studia wykonalności, oceny oddziaływania inwestycji na środowisko, analizy ekonomiczne i finansowe, i inne zostaną wysłane do Komisji Europejskiej, która akceptuje projekty do dofinansowania i podejmuje decyzję o przyznaniu pomocy finansowej na dane przedsięwzięcie.

VII. WNIOSKI Z ANALIZY ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO ORAZ SPOSÓB ICH UWZGLĘDNIENIA W PLANIE .

Projekt planu zakłada minimalizację zagrożeń przez odpady poprzez poprawę sytuacji w zakresie postępowania z odpadami. Oczywiście każde działanie niesie za sobą możliwość negatywnego wpływu na środowisko, ale tak dzieje się w przypadkach szczególnych. Jeżeli chcemy zbierać selektywnie większą ilość odpadów, w tym niebezpiecznych to z jednej strony eliminujemy występowanie tych odpadów w systemie ich powstawania, ale z drugiej strony powodujemy ich koncentrację w miejscach zbierania odpadów. Jeżeli jednak zachowane zostaną zasady właściwego postępowania z odpadami w zakresie ich zbierania, odzysku czy też unieszkodliwiania to nie powinno być problemu z negatywnym wpływem projektu planu na środowisko. Wprowadzenie systemu gospodarowania odpadami zgodnie z obowiązującymi wymogami w tym ujętymi w niniejszym planie spowoduje m. in. ograniczenie ilości odpadów bezpowrotnie zeskładowanych na składowisku.

Uwzględnienie w planie kwestii polepszenia gospodarki odpadami na terenie gminy uwzględniono w każdym elemencie systemu postępowania z odpadami.

VIII. SPOSÓB MONITORINGU I OCENY WDRAŻANIA PLANU.

Głównym koordynatorem realizacji "Planu gospodarki odpadami Gminy Czernice Borowe" będzie Wójt Gminy. Realizacja ustaleń planu będzie wymagała współdziałania w tym zakresie z wieloma instytucjami i podmiotami. Celem zapewnienia bieżących prac nad wdrażaniem planu wskazane jest wytypowanie jednej osoby lub zespołu z pracowników Urzędu Gminy (włączając ewentualnie osoby z innych instytucji i podmiotów, np. firmy komunalnej) zajmujących się bezpośrednio problematyką gospodarowania odpadami w kontekście ustaleń planu.

Władze samorządowe są w świetle przepisów prawa odpowiedzialne za zakres i poziom usług świadczonych w gospodarce odpadami oraz ochronę środowiska. Wobec powyższego władze gminne powinny mieć wpływ na poszczególne elementy systemu gospodarki odpadami.

Nadzór nad gospodarką odpadami w gminie powinien obejmować w zakresie nieinwestycyjnym:

1. Kontrolę i sterowanie elementami dotyczącymi gromadzenia i obowiązku udokumentowanego wywozu odpadów.
  - objęcie ujednoliconymi usługami wywozu wszystkich mieszkańców i właścicieli posesji;
  - kontrola udokumentowanego wywozu odpadów przez ww.;
  - organizowanie dodatkowych miejsc niezbędnych do gromadzenia odpadów;
  - kontrola stanu technicznego i sanitarnego miejsc i sprzętu służącego do gromadzenia odpadów na posesjach;
  - kontrola częstotliwości usuwania odpadów (reagowanie w przypadku zbyt rzadkiego ich wywozu).

2. Kontrola elementu wywozu odpadów powinna obejmować:

- wydawanie zezwoleń na świadczenie usług odbioru odpadów komunalnych;
- ustalanie z firmą wywozową zakresu świadczonych usług;
- sprawdzanie poziomu i zakresu świadczonych usług;

3. Inne zadania:

- prowadzenie wykazu podmiotów gospodarujących odpadami zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Zgodnie z wymogiem art. 14 ust. 13 ustawy o odpadach **Wójt powinien co 2 lata** składać radzie gminy sprawozdanie z realizacji planu. Ocena realizacji planu powinna zawierać ocenę realizacji celów i działań określonych w planie.

Zgodnie z wymogiem art. 14 ust. 14 ustawy o odpadach plan gminny będzie wymagał aktualizacji nie rzadziej niż co 4 lata. Tak więc w roku 2009 powinny być podjęte prace nad nowelizacją niniejszego planu na lata 2010-2013.

Przy nowelizacji planu powinny być wykorzystane wyniki przeprowadzonych ocen realizacji niniejszego planu oraz uwzględnione nowe uwarunkowania zarówno wewnętrzne jak i zewnętrzne.

Ocena realizacji planu powinna być przeprowadzona w oparciu o podstawowe wskaźniki, które zamieszczone zostały w tabeli poniżej.

Cel strategiczny : Minimalizacja zagrożeń środowiska powodowanych przez odpady.

Wskaźniki oceny realizacji planu

Cel	Wskaźniki	Jednostki miary	Stan wyjściowy	Źródła informacji o wskaźnikach
Ograniczenie negatywnego wpływu odpadów na środowisko	potwierdzone zgłoszenia dotyczące negatywnego wpływu	liczba zgłoszeń	od 2006 r.	Urząd gminy, WIOŚ
Powtórne wykorzystanie odpadów	Ilość odpadów zebranych selektywnie	Mg	od 2006 r.	Urząd Marszałkowski, podmioty gospodarcze
	Ilość odpadów przekazanych do odzysku	Mg	od 2006 r.	Urząd Marszałkowski, podmioty gospodarcze
Dobry system gospodarowania odpadami przemysłowymi	Liczba podmiotów posiadających uregulowany stan formalnoprawny gospodarki odpadami	szt.	od 2006 4 szt.	Starostwo Powiatowe , Urząd Wojewódzki
	Liczba podmiotów składających roczne sprawozdania Marszałkowi Województwa	szt.	od 2006 0 szt.	Urząd Marszałkowski,
Ograniczenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji składowanych na składowisku pochodzących z terenu gminy	Ilość odpadów biodegradowalnych zagospodarowywanych poza składowiskiem	Mg	od 2006	Dane własne, Urząd Marszałkowski
Dobry system gospodarowania odpadami komunalnymi	Zapewnienie maksymalnego zorganizowanego odbioru (zbiórki) odpadów komunalnych	Liczba gospodarstw podlegających zbiórce	od 2006 r.	Dane własne lub podmiotu odbierającego odpady
Brak nielegalnych miejsc składowania odpadów	Liczba nielegalnych miejsc składowania odpadów	szt.	od 2006 r.	Dane własne
Wysoka świadomość społeczeństwa w zakresie postępowania z odpadami	Liczba akcji edukacyjnych	szt.	od 2006 r.	Dane własne i placówek edukacyjnych

IX. PROWADZENIE DZIAŁAŃ EDUKACYJNYCH ORAZ MONITORING SYSTEMU.

Prowadzenie systemu gospodarowania odpadami, w tym w szczególności rozszerzenie stopnia zorganizowanego odbioru odpadów komunalnych zmieszanych i w miarę potrzeb selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w gminie Czernice Borowe powinno być wspierane kampanią informacyjno-edukacyjną.

1). Dobrą formą jest zastosowanie plakatów i ulotek, które byłyby rozpropagowywane za pośrednictwem mediów, Internetu, szkół, Urzędu Gminy.

Edukacja ekologiczna sprzyja działaniom proekologicznym. Wysoka świadomość potrzeby takich działań jest podstawowym sposobem na poprawę stanu środowiska i powodzenie systemu selektywnej zbiórki odpadów.

Kwestie ochrony środowiska przed odpadami powinny być przedstawiane każdemu mieszkańcowi gminy: dzieciom w wieku przedszkolnym i szkolnym, ludziom dorosłym, pracownikom urzędu gminy.

Ważną rolę w sprawie edukacji społeczeństwa w zakresie właściwego gospodarowania odpadami powinny odgrywać: szkoły, Nadleśnictwa, Rejony Dróg. Funkcję inspirującą i koordynującą pełnić będą pracownicy Urzędu Gminy.

2). Jednym z drobnych i krótkotrwałych aczkolwiek ważnych przejawów wspólnego działania mieszkańców gminy w zakresie ochrony środowiska przed odpadami jest cykliczna akcja "sprzątania świata". Sprawnie zorganizowana i poprowadzona przez osoby odpowiedzialne i stosownie zaangażowane może przyczynić się do większej przychylności mieszkańców dla systemu zbiórki odpadów obejmującego selekcję i wyodrębnianie odpadów niebezpiecznych.

3.) Prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnej wspiera system selektywnej zbiórki odpadów. Informowanie społeczeństwa o funkcjonowaniu systemu i zasadach selektywnej zbiórki ma na celu podnoszenie świadomości w celu osiągnięcia lepszych efektów zbiórki odpadów. Akcja informacyjna powinna trwać przez cały czas funkcjonowania systemu oczywiście z różnym nasileniem. Należy przewidzieć ogłoszenia i informacje w środkach masowego przekazu (lokalna prasa, radio i telewizja) w formie plakatów, ulotek i szyldów. Możliwe jest zastosowanie promocyjnej sprzedaży niektórych wyrobów (np. baterie) przy zwrocie baterii zużytej. Ważną rolę odgrywa współpraca ze szkołami i edukacja dzieci i młodzieży.

4). Należy też mieć na względzie organizowanie imprez masowych, konkursów i festynów promujących selektywną zbiórkę odpadów.

Wprowadzanie i prowadzenie systemu selektywnej zbiórki odpadów wymaga stałego monitorowania czyli kontrolowania jego funkcjonowania. Polega to np. na analizie czy pojemniki są ustawione we właściwym miejscu, czy są odpowiedniej pojemności czy są z właściwą częstotliwością opróżniane, ile i jakich odpadów uzyskuje się w ramach selektywnej zbiórki. Bez takiego rozeznania nie da się rozwijać i udoskonalać systemu.

Można też zastosować system ankiet jak społeczeństwo odbiera selektywną zbiórkę odpadów i jakie widzi potrzeby i możliwości jego usprawnienia.

W celu monitorowania systemu niezbędne jest przygotowanie się do zbierania danych o funkcjonowaniu systemu. Wiele informacji już jest zbieranych jak na przykład ilość odpadów z selektywnej zbiórki odpadów. Dane takie i inne powinny być zebrane w jednym miejscu. Niezbędne informacje będą pochodziły m. in. z Urzędu Marszałkowskiego i Starostwa Powiatowego, ale i od podmiotów prowadzących gospodarkę odpadami na terenie gminy (firmy transportowe).

X. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.

Niniejszy plan gospodarki odpadami dotyczy gospodarowania odpadami na terenie gminy Czernice Borowe, powiat przasnyski, województwo mazowieckie.

Obowiązek sporządzenia Planu wynika z mocy art. 14-16 ustawy z dnia 27 czerwca 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628). Opracowanie przedstawia aktualną sytuację w zakresie gospodarowania odpadami na terenie gminy oraz propozycje działań na kolejne lata w celu poprawy sytuacji w tym zakresie. W planie opisano gospodarowanie odpadami komunalnymi, gospodarczymi (przemysłowymi) z uwzględnieniem powstających wśród ww. odpadów niebezpiecznych.

Gminę Czernice Borowe zamieszkuje 4107 mieszkańców (stan na 31 grudnia 2005 roku; stan na 31 grudnia 2001 roku – 4199 osób), a ilość wytwarzanych odpadów komunalnych jest określana jako ok. 500 Mg rocznie.

Zasady postępowania z odpadami komunalnymi na terenie gminy dotychczas nie zostały określone w uchwalonej uchwale rady gminy wydanej na podstawie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Obecnie odpady komunalne z terenu gminy są zbierane w sposób zorganizowany od wytwórców prywatnych jak i z obiektów użyteczności publicznej. Odpady z ww. miejsc powstawania wywożone są przez dwie specjalistyczne firmy zewnętrzne na składowiska położone poza terenem gminy.

Na terenie gminy występuje nieczynne i zrehabilitowane składowisko odpadów, które znajduje się w m. Chojnowo. Obiekt gminny w obecnej formie eksploatowany był od 1986 roku. Składowisko, zgodnie z planem powiatowym miało być zamknięte do końca 2006 r. Wykonywanie znacznych prac dostosowawczych na terenie ww. obiektu dla jednej gminy było nieracjonalne. Gmina zamierza rozwiązywać kwestię zagospodarowania odpadów przeznaczonych do składowania poprzez wykorzystanie obiektu położonego poza jej terenem. Gmina Czernice Borowe współuczestniczy w tworzeniu związku międzygminnego powoływanego do rozwiązywania spraw zagospodarowania odpadów.

Usługi wywozu odpadów komunalnych świadczą dwa podmioty mające siedzibę poza terenem gminy. Każdy mieszkaniec i podmiot gospodarczy o ile tylko chce może korzystać z usług zorganizowanego odbioru odpadów komunalnych. Gmina zakupiła pojemniki do gromadzenia odpadów zmieszanych, które udostępniła mieszkańcom. Dodatkowo pojemniki udostępnia firma z Makowa Mazowieckiego odbierająca odpady. Selektywna zbiórka odpadów na terenie gminy została wstępnie zorganizowana. Ustawiono 5 zestawów pojemników do zbiórki odpadów. Zebrane odpady nie trafiają jednak do odzysku ale są wywożone na składowisko z racji znacznego ich wymieszania. Nie zbiera się selektywnie odpadów niebezpiecznych, w tym zużytych baterii do urządzeń elektronicznych.

Na terenie gminy nie występuje składowisko nieużytecznych środków ochrony roślin zwane mogiłnikiem.

Występuje tu znikoma ilość zakładów produkcyjno-usługowych co skutkuje niezbyt dużą ilością wytwarzanych odpadów pozakomunalnych z działalności gospodarczej. Z racji słabo rozwiniętego systemu zgłaszania odpowiednim organom ilości wytwarzania odpadów pozakomunalnych brak jest wiarygodnej informacji na temat ilości wytwarzanych odpadów. Odpady są przekazywane do odzysku lub unieszkodliwiania poza terenem gminy. Za gospodarowanie odpadami z działalności gospodarczej odpowiadają ich wytwórcy czyli przedsiębiorcy. Brak zgłoszenia ewidentnych nieprawidłowości w zakresie gospodarowania tego rodzaju odpadami.

W perspektywie kilku najbliższych lat ilość odpadów komunalnych jakie będą powstawały na terenie gminy powinny być na poziomie zbliżonym do obecnego (ok. 500 Mg/rok). Wynika to w szczególności z demografii nie wykazującej tendencji wzrostowej.

Możliwe jest w niedalekiej przyszłości ewentualne wspólne gospodarowanie odpadami z innymi gminami (np. powiatu przasnyskiego). Związki celowe gmin mogą prowadzić poprawnie gospodarkę odpadami oraz pozyskiwać duże środki finansowe na rozbudowę systemu gospodarowania odpadami.

Celem poprawy sytuacji w zakresie gospodarowania odpadami na terenie gminy należy w szczególności:

- rozszerzyć system zbiórki odpadów zmieszanych na terenie gminy,
- usprawnić i rozszerzyć system selektywnej zbiórki odpadów na terenie gminy,
- zapobiegać powstawaniu odpadów i ograniczać ich ilość,
- likwidować nielegalne miejsca składowania odpadów i nie dopuszczać do powstawania takich miejsc,
- prowadzić edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie właściwego postępowania z odpadami.

Działania w gospodarce odpadami wymagające nakładów finansowych mogą być wspierane finansowo przez instytucje zewnętrzne (banki i fundusze) o ile zostaną ujęte w planie gminnym.

Plan gminy Czernice Borowe według wymogów zawiera zadania strategiczne (długofalowe) obejmujące okres co najmniej 8 lat zmierzające do realizacji określonych celów.

Cele gminne w okresie 8 lat

- zapobieżenie powstaniu odpadów
- ograniczenie wytworzonych odpadów
- właściwa izolacja odpadów od środowiska
- powtórne wykorzystanie odpadów
- rozwijanie dobrego systemu gospodarowania odpadami
- brak nielegalnych miejsc składowania odpadów
- wysoka świadomość społeczeństwa w zakresie postępowania z odpadami.

Dla osiągnięcia powyższych celów należy realizować zadania, które będą kontynuacją zadań nie zakończonych w latach 2006-2009 i zadania wymagające stałej realizacji.

Do takich zadań będzie należało stosowanie odpowiednich nowoczesnych technologii bezodpadowych i małodpadowych. Prowadzenie maksymalnego odzysku odpadów, które już powstały oraz takie gospodarowania odpadami aby to działanie nie powodowało zagrożeń dla środowiska. Kolejnym zadaniem będzie zapobieganie powstawaniu odpadów oraz ograniczanie ich ilości. W powyższym okresie powinien nastąpić rozwój zadań związanych z gospodarowaniem odpadami w ramach związku celowego. Edukacja społeczeństwa poprzez różne formy przekazu będzie wymagała długoletnich działań w tym zakresie.

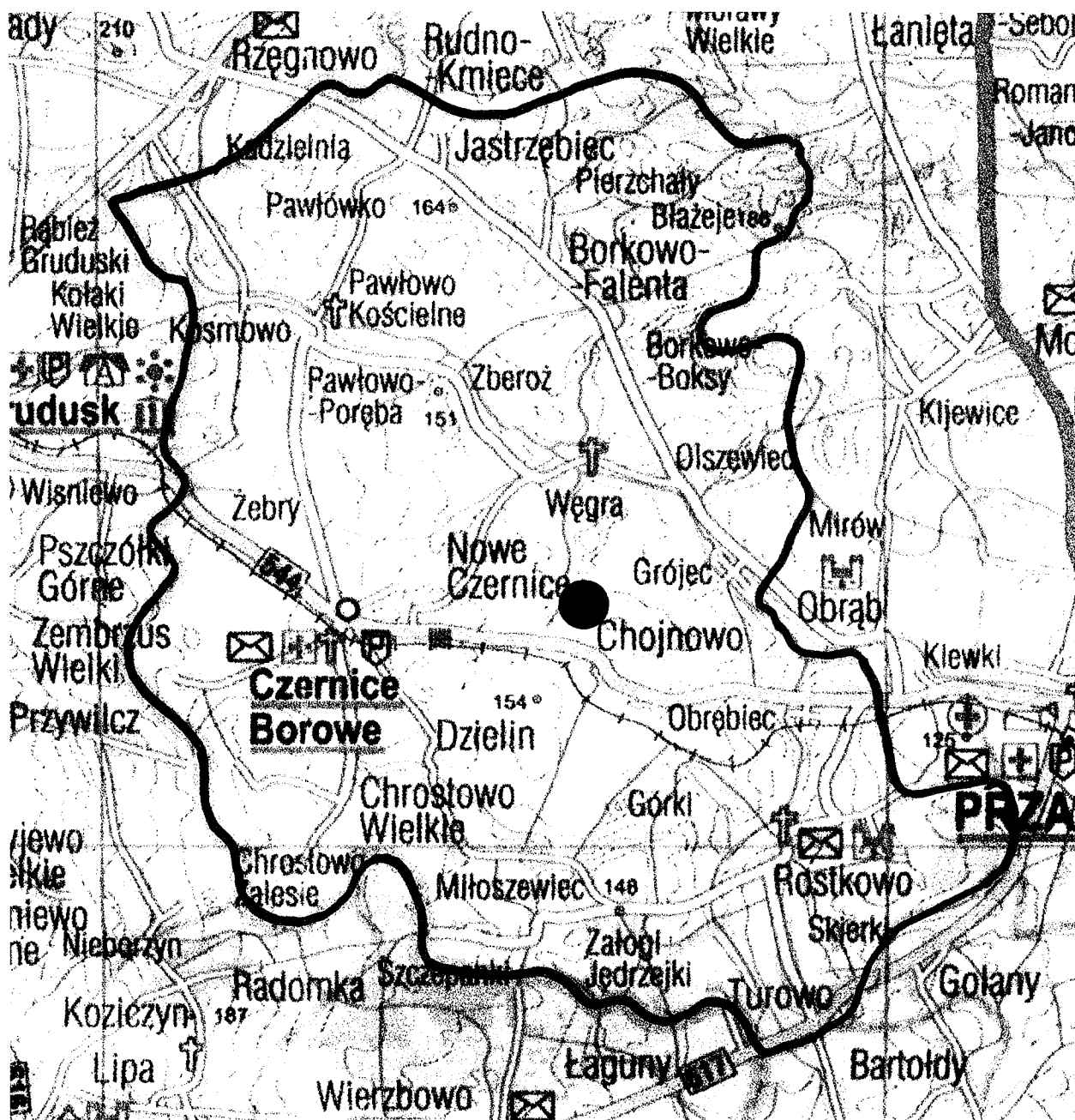
XI. PODSUMOWANIE.

1. Gmina Czernice Borowe nie posiada składowiska do składowania odpadów, które mogłoby służyć w przyszłości jako miejsce unieszkodliwiania odpadów komunalnych.
2. Składowisko w Chojnowie zostało w 2005 r. zamknięte i zrehabilitowane.
3. Na terenie gminy obecnie funkcjonuje system zorganizowanej zbiórki odpadów zmieszanych, m. in. zakupiono pojemniki, które zostały przekazane mieszkańcom gminy.
4. Nie wszyscy mieszkańcy uczestniczą w zorganizowanym odbiorze odpadów zmieszanych.
5. Na terenie gminy funkcjonują dwa podmioty zajmujące się odbiorem odpadów komunalnych.
6. Wprowadzono selektywną zbiórkę odpadów na bazie 5 miejsc ustawienia zestawów pojemników, ale system nie funkcjonuje prawidłowo.

7. Niniejszy plan nie wyklucza możliwości wprowadzenia innych rozwiązań gospodarki odpadami poza zakładanymi (nowe technologie, inne miejsce zagospodarowania odpadów komunalnych z terenu gminy).
8. Właściwe gospodarowanie odpadami wymaga nakładów pracy m. in. poprzez sprawdzanie poprawności pozbywania się odpadów komunalnych (mieszkańcy i podmioty) czy też zgodności gospodarowania odpadami z wymogami w tym zakresie (podmioty gospodarcze).
9. Wszelkie systemy gospodarowania odpadami nie będą sprawnie działały bez systematycznie prowadzonej działalności edukacyjnej całego społeczeństwa gminy.

XII. ZAŁĄCZNIK GRAFICZNY - MAPA LOKALIZACJI INSTALACJI DO UNIESZKODLIWIANIA I ODZYSKU ODPADÓW.

MIEJSCE UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW NA TERENIE GMINY CZERNICE BOROWE

Granica gminy

Składowisko w Chojnowie (nieczynne)